

Всеукраїнська екологічна ліга

Звіт про роботу Всеукраїнської екологічної ліги у 2016 році



**ВСЕУКРАЇНЬКА
ЕКОЛОГІЧНА
ЛІГА**

ЗМІСТ

1.	Організаційно-методичне забезпечення діяльності ВЕЛ	3
2.	Охорона довкілля та сприяння збалансованому розвитку	4
2.1.	Виклики та перспективи впровадження в Україні глобальних цілей збалансованого розвитку до 2030 року	4
2.2.	Громадське лобювання інтеграції екологічної складової у стратегії і програми регіонального розвитку	5
2.3.	Проблемні питання створення нових та функціонування існуючих об'єктів ПЗФ у контексті децентралізації влади	6
2.4.	Екологічні проблеми енергетики у контексті глобальних змін клімату	8
2.5.	Перспективи посилення енергонезалежності місцевих громад за рахунок використання біомаси	9
2.6.	Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології	9
2.7.	Збереження водних ресурсів	12
2.8.	Екологічна безпека	15
2.9.	Діяльність ВЕЛ щодо незаконного вирубування лісів в Україні	16
2.10.	Регіональні екологічні тижні	17
3.	Природоохоронні кампанії та акції на захист довкілля	19
4.	Діяльність ВЕЛ у сфері освіти в інтересах збалансованого розвитку. природоохоронна виховна робота з дітьми та молоддю	25
5.	Співпраця з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими та політичними організаціями. Міжнародна співпраця	29
6.	Проектна діяльність	33
6.1.	Участь ВЕЛ у підготовці проекту Стратегії сталого розвитку для України до 2030 року	33
6.2.	Створення, розбудова та робота Центру кращих практик збалансованого розвитку в Україні	33
6.3.	Сприяння відновленню Сходу України на засадах збалансованого розвитку	34
7.	Формування позитивного іміджу ВЕЛ, інформаційна, видавнича діяльність	37

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕЛ

2016 рік був насичений подіями та заходами, які організовувала, проводила, підтримувала або опікувалася Всеукраїнська екологічна ліга. Так, було створено Центр кращих практик збалансованого розвитку України на базі якого проведено семінари, тренінги, конференції. Продовжено практику проведення виїзних регіональних екологічних тижнів та інше.

Станом на кінець 2016 року Всеукраїнська екологічна ліга має 24 обласних та 218 міських, районних та селищних осередків. Чисельність організації складає понад 17,5 тис. осіб.

За звітний період поновлено у повному форматі роботу Запорізької, Івано-Франківської обласної організації Всеукраїнської екологічної ліги.

20 липня перереєстровано Донецьку регіональну організацію Всеукраїнської екологічної ліги, до складу якої ввійшли новостворений Покровський міський осередок, а також відновлено та скоординовано роботу Краматорської, Слов'янської міських організацій, а також Дружківського та Ясинуватського районного осередків ВЕЛ.

У рамках статутної діяльності **10 травня, 17 серпня та 20 вересня** були проведені засідання Правління ВЕЛ.

11 травня відбувся позачерговий X з'їзд Всеукраїнської екологічної ліги щодо внесення змін до Статуту ВЕЛ згідно з Законом України «Про громадські об'єднання». Делегатами з'їзду були одностайно прийняті запропоновані зміни. Статут в новій редакції затверджений Міністерством юстиції України, а Всеукраїнська екологічна ліга внесена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, громадських формувань.

Протягом **березня-травня** проведено міжнародний аудит Черкаської обласної організації ВЕЛ, згідно з результатами якого розроблено план дій розвитку організації.

16 – 20 серпня представники осередків ВЕЛ та ВДС «Екологічна варта» взяли участь у навчальному семінарі з організаційної роботи. Активісти обмінялись досвідом роботи та проектною діяльністю, розглянули питання життєдіяльності місцевих громад та шляхи розв'язання екологічних проблем. Проведено тренінги щодо паспортизації населених пунктів з метою оцінки медико-екологічних ризиків та підготовки до написання проектних пропозицій місцевими громадами для збалансованого розвитку (на прикладі проектів Державного фонду регіонального розвитку).

2. ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ ТА СПРИЯННЯ ЗБАЛАНСОВАНОМУ РОЗВИТКУ

Практична природоохоронна діяльність ВЕЛ підтримується фаховим, неупередженим обґрунтуванням науковців – членів Ліги. Позиція ВЕЛ з проблемних питань формується з урахуванням пропозицій, рекомендацій представників різних галузей науки, без вузьковідомчих впливів. Пріоритетними у 2016 році напрямками науко-дослідної діяльності ВЕЛ стали:

- 2.1. Виклики та перспективи впровадження в Україні Глобальних цілей збалансованого розвитку до 2030 року;
- 2.2. Громадське лобіювання інтеграції екологічної складової у стратегії і програми регіонального розвитку;
- 2.3. Проблемні питання створення нових та функціонування існуючих об'єктів ПЗФ у контексті децентралізації влади;
- 2.4. Екологічні проблеми енергетики у контексті глобальних змін клімату;
- 2.5. Перспективи посилення енергонезалежності місцевих громад за рахунок використання біомаси;
- 2.6. Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології
- 2.7. Збереження водних ресурсів;
- 2.8. Екологічна безпека

У січні зареєстровано патент на винахід «Спосіб рекультивації земель, порушених відкритими розкривними роботами» UA 105643 U, серед розробників голова Всеукраїнської екологічної ліги Тимочко Т. В. та голова Дніпропетровської ОО ВЕЛ Грицан Ю. І.

2.1. Виклики та перспективи впровадження в Україні глобальних цілей збалансованого розвитку до 2030 року

З підписанням Угоди про асоціацію з ЄС, Україна прийняла зобов'язання адаптувати існуючі національні та регіональні програми та нормативи до стандартів, які існують в країнах ЄС, з урахуванням 17 глобальних цілей сталого розвитку. На жаль, стратегічне екологічне планування та визначення пріоритетів екологічної політики залишаються значною проблемою для органів влади в Україні як на державному, так і на регіональному рівнях.

Голова ВЕЛ Т. Тимочко є членом робочої групи з розроблення проекту Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. Активісти та науковці ВЕЛ брали участь у регіональних Консультаціях щодо проекту Стратегії сталого розвитку України до 2030 року.

21 вересня 2016 року в м. Одесі, 7 жовтня у м. Івано-Франківську та 27 жовтня в м. Харкові відбулися Консультації щодо проекту Стратегії сталого розвитку для України до 2030 року, який був розроблений в рамках проекту ПРООН/ГЕФ «Інтеграція положень Конвенцій РІО в національну політику України». У заході взяли участь представники органів місцевого самоврядування 19 областей України, представники Програми розвитку ООН в Україні, громадських природоохоронних організацій, бізнес-структур, науковці. Члени обласних організацій ВЕЛ взяли активну участь в обговоренні проекту, чітко висловившись щодо стратегічних напрямів розвитку держави до 2030 р. Зокрема, зазначили, що Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року має супроводжуватися Національним планом дій, що буде спрямований на впровадження Стратегії і в

якому будуть передбачені конкретні завдання та заходи. У процесі обговорення були напрацьовані пропозиції до тексту Стратегії, які будуть враховані у подальшій роботі над цим документом.

10 – 11 травня на базі Прикарпатського національного університету та Івано-Франківського обласного Інституту післядипломної педагогічної освіти за підтримки міжнародного проекту програми TEMPUS IV «Екологічна освіта для Білорусі, Росії та України» й Івано-Франківської обласної державної адміністрації відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні засади збалансованого регіонального розвитку», співорганізатором якої виступила Всеукраїнська екологічна ліга. На конференції обговорювали шляхи, проблеми і перспективи сталого регіонального розвитку та інші актуальні питання екології, охорони навколишнього середовища, екологічної освіти, безпеки та політики. У рамках програми заходу працювали три секції за наступними напрямками: екологічна освіта і наука; охорона природи та розвиток екологічної мережі; екологічна безпека, політика та моніторинг довкілля.

У квітні на базі Рівненської Малої академії наук учнівської молоді за сприяння **Рівненської ОО ВЕЛ** проведено щорічний круглий стіл «Екологічні проблеми Рівненщини в аспекті сталого розвитку».

Дієву участь у розробці Стратегії збалансованого розвитку м. Миколаєва взяли члени **Миколаївської ОО ВЕЛ**, взявши участь у засіданнях робочих груп та розробивши відповідний документ з урахуванням наданих рекомендацій.

Ідеї збалансованого розвитку популяризовано у збірці «Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги», започаткованою у 2016 році серією «Європейська інтеграція»:

- ✓ Оновлена стратегія збалансованого розвитку ЄС (липень, 2016, №7)

2.2. Громадське лобіювання інтеграції екологічної складової у стратегії і програми регіонального розвитку

Всеукраїнська екологічна ліга сприяє інтеграції екологічної складової до стратегій, програм та планів регіонального розвитку, здійснює громадське лобіювання важливих національних питань, зокрема: інтеграція екологічної політики в усі сектори економіки та суспільного життя; впровадження принципів збалансованого розвитку; формування засад «зеленої економіки» в Україні, наближення українського законодавства до європейських стандартів.

Експерти Всеукраїнської екологічної ліги активно долучилися до складного процесу формування політики регіонального розвитку, нових форм співпраці територіальної громади з владою та бізнесом, до написання регіональних Стратегій/Планів з урахуванням засад збалансованого розвитку. Зокрема, ВЕЛ було розроблено розділ «Екологічна безпека та збереження довкілля» до регіональних Стратегій Івано-Франківської, Запорізької, Полтавської, Донецької, Миколаївської, Сумської, Рівненської областей та подано на розгляд обласних державних адміністрацій та обласних рад.

15 січня голова **Черкаської ОО ВЕЛ** взяла участь у круглому столі «Процес реалізації стратегії регіонального розвитку в Черкаській області: проблеми, досягнення та перспективи». Учасниками засідання було відзначено, що безперечним плюсом цієї Стратегії є те, що з чотирьох її напрямків один присвячений довкіллю та екологічній безпеці регіону. Він був внесений до Стратегії виключно під тиском

громадських активістів-екологів Всеукраїнської екологічної ліги, але тепер і представники обласної влади визнають, що це був вірний крок.

Стратегія розвитку Черкаської області до 2020 року – єдина регіональна Стратегія в Україні, що є в англomовному варіанті і була презентована у Брюсселі на засіданні Європарламенту.

21 квітня організовано та проведено круглий стіл «Екологічні проблеми Полтавської області та шляхи їх розв'язання». У процесі підготовки до круглого столу експерти ВЕЛ проаналізували Стратегію розвитку Полтавської області на період до 2020 року, визначивши, що деякі гострі проблеми залишилися поза увагою. За результатами виступів та обговорення з урахуванням пропозицій та доповнень була ухвалена резолюція.

7 червня в м. Корсунь-Шевченківський (Черкаська область) відбувся круглий стіл «Підготовка та реалізація програм розвитку населених пунктів на засадах збалансованого розвитку». У засіданні круглого столу взяли участь голова Корсунь-Шевченківської районної ради Валерій Заболотній, депутати Корсунь-Шевченківської міської та районної рад, сільських рад, представники бізнесових структур, органів місцевого самоврядування, громадськості, працівники комунальної сфери, науковці та ЗМІ.

Дніпропетровська ОО ВЕЛ продовжила роботу у складі Робочої групи з проведення Стратегічної екологічної оцінки Комплексної стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року.

Активісти **Запорізької ОО ВЕЛ** ввійшли до складу Координаційної ради з питань формування та розробки Стратегії розвитку Запоріжжя, засідання якої відбулося **8 жовтня**. За наполегливою вимогою саме нашої організації екологічна складова виділена в окремий напрям.

1 грудня у м. Запоріжжя відбулося перше засідання робочої групи з проведення Стратегічної екологічної оцінки проекту Стратегії розвитку м. Запоріжжя до 2025 року, яке відбулось за підтримки міжнародного проекту «ПРОМІС».

Експертами Проекту були презентовані заходи з проведення Стратегічної екологічної оцінки та робочий план по їх реалізації.

2.3. Проблемні питання створення нових та функціонування існуючих об'єктів ПЗФ у контексті децентралізації влади

Всеукраїнська екологічна ліга надзвичайно стурбована ситуацією, яка склалася у галузі природно-заповідного фонду. Показник заповідності становить 6,08 % від загальної площі України і є одним з найменших серед країн Європи. Конвенцією про охорону біологічного різноманіття, сторонами якої є 193 країни світу, серед яких і Україна, поставлено завдання до 2020 року підвищити площу заповідних територій до 17 % на суходолі та до 10 % в межах морських акваторій. На жаль, досягнення цих показників поки що є фантастичною мрією, оскільки природоохоронці щоденно ведуть важку боротьбу за збереження хоча б існуючих територій. Особливо складною є ситуація в Донецькій і Луганській областях. Так, 7 червня 2016 року голова Донецької ВЦА Жебрівський П.І. видав три розпорядження №457, №458, № 459 щодо скасування регіональних ландшафтних парків «Зуївський», «Меотида» та «Донецький кряж». Всеукраїнська екологічна ліга підготувала звернення до Міністерства екології та природних ресурсів України з вимогою дати оцінку розпорядженням голови Донецької ВЦА щодо ліквідації зазначених регіональних

ландшафтних парків, а також звернулася до Донецької військово-цивільної адміністрації і закликала внести зміни до зазначених низькоякісних розпоряджень, змінивши їх назви та зміст на тимчасове призупинення роботи адміністрацій всіх трьох РЛП до моменту завершення АТО. Натомість Всеукраїнською екологічною лігою і залученими провідними фахівцями підготовлено наукове обґрунтування необхідності створення 8 нових ландшафтних заказників у Донецькій області, зокрема: «Галина гірка» (Красноармійський район), «Караковський» (Красноармійський район), «Приторський» (Красноармійський район), «Балка Грузька» (Добропільський район), «Золотий байрак» (Добропільський район), «Тінистий байрак» (Добропільський район), «Баранцевий яр» (Добропільський район), «Малиновий степ» (Добропільський район), «Заплава р. Бик» (Добропільський район); розширення заповідного урочища «Брандушкин яр» та зміни його статусу на ботанічний заказник місцевого значення (Добропільський район).

ВЕЛ обурена діями керівництва Мінприроди України стосовно керівників національних природних парків та природних заповідників України, підготувала та передала до Міністерства екології та природних ресурсів України листи-звернення до Голови Верховної Ради України В. Б. Гройсмана «Щодо дій Мінприроди України з вимогою відновити на посаді 8 керівників об'єктів природно-заповідного фонду (лист –звернення від 29 березня 2016 р. № 26/03.)», «Щодо невідповідності займаній посаді директора Департаменту з питань заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів Іваненка І. Б. Збір підписів та залучення обласних організацій ВЕЛ та інших природоохоронних організацій України».

7-8 липня у м. Святогірськ Донецької області відбулася науково-практична конференція «Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття як складова екологічного та патріотичного виховання населення України», організаторами якої є Всеукраїнська екологічна ліга та Національний природний парк «Святі Гори». Мета конференції – сприяння збереженню природної, історичної та культурної спадщини як передумови формування національної свідомості, відновлення та охорони біорізноманіття й визначення пріоритетних напрямів розбудови національної та регіональних екомереж. У рамках конференції були визначені пріоритетні завдання збереження біорізноманіття у контексті розбудови регіональних та локальних екомереж; шляхи підвищення якості та ефективності управління природно-заповідним фондом; основні підходи до розроблення еколого-культурних та історичних маршрутів на території об'єктів ПЗФ; проблеми встановлення й відновлення меж природоохоронних територій; відбувся обмін досвідом співпраці об'єктів ПЗФ з місцевими громадами, освітніми установами та громадськими організаціями.

Активістами **Волинської ОО ВЕЛ** завершено та подано проект створення Національного природного парку «Західне Побужжя», згідно з яким готується проект грантової програми за участю польської сторони на тему «Західне Побужжя - чисте довкілля на україно-польському кордоні».

Голова **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** Грицан Ю. І. ввійшов до складу робочої групи щодо створення національного природного парку «Д» на території Магдалинівського, Новомосковського, Петриківського, Царичанського та Юр'ївського районів Дніпропетровської області.

Вчені Наукової Ради Дніпропетровської ОО ВЕЛ взяли участь у підготовці документації для затвердження Національного природного парку «Орільський».

У лютому Одеська ОО ВЕЛ стала співорганізатором круглого столу щодо незаконного розорення заповідної території «Тарутинський степ».

Членами **Рівненської ОО ВЕЛ** продовжено роботи з популяризації місцевого природо заповідного фонду: брали участь у створенні екологічної стежки «Від Волині до Поділля» у Національному природному парку «Дермансько-Острозький».

Науковці Рівненської ОО ВЕЛ брали участь у робочій нараді при Департаменті екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації з питання створення національного природного парку «Нобельський», **18 лютого**; у засіданні робочої групи Департаменту екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації з питання розроблення Проекту створення національного природного парку «Нобельський» та обговоренні картографічного матеріалу, **11 квітня**.

Голова **Харківської обласної організації ВЕЛ** входить до складу науково-технічних рад Національних природних парків «Гомільшанські ліси», «Слобожанський» та «Дворічанський», тому протягом року відвідував всі засідання, на яких чітко висловлював позицію ВЕЛ.

Членами **Хмельницької ОО ВЕЛ** підготовлено та подано на розгляд 14 наукових обґрунтувань для заповідання територій та об'єктів міста Хмельницького, що дозволить збільшити кількість природно-заповідних територій та об'єктів міста на 140 %, а площу ПЗФ – на 9 га.

Члени **Кам'янець-Подільського районного осередку ВЕЛ** (Хмельницька область) **25-27 травня** взяли участь у підготовці та проведенні Міжнародної науково-практичної конференції «Динаміка біологічного та ландшафтного різноманіття заповідних територій».

17 та 24 травня за участі **Черкаської обласної організації ВЕЛ** проведено семінари «Розвиток заповідної справи на Черкащині» для голів сільських рад. Учасникам семінарів роздано книги «Заповідна Черкащина», журнали «Екологічний вісник», буклети та інші інформаційні матеріали.

Науковцями **Чернігівської ОО ВЕЛ** проведено експедиційні дослідження сучасного стану природно-заповідних територій у Ріпкинському, Городнянському, Новгород-Сіверському та Семенівському районах.

2.4. Екологічні проблеми енергетики у контексті глобальних змін клімату

Діяльність ВЕЛ спрямовано на формування збалансованого розвитку, на розширення участі громадськості у формуванні та реалізацію державної екологічної політики, організацію громадського екологічного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства. Всеукраїнська екологічна ліга наголошує, що концепція централізованої системи енерговиробництва не лише застаріла, вона є економічно нерентабельною.

ВЕЛ ініціювала проведення засідання Національної екологічної ради України з представниками органів місцевого самоврядування Івано-Франківської, Тернопільської та Чернівецької областей, обласних управлінь водних ресурсів, наукових установ, та громадськості під час якого було обговорено негативні екологічні, економічні та соціальні наслідки спорудження ГЕС. Крім того, наша організація підтримала вимогу Національної екологічної ради України до Кабінету Міністрів України щодо перегляду рішення Уряду України від 13 липня 2016 року про затвердження «Програми розвитку гідроенергетики України до 2026 року». Цей документ не пройшов жодних публічних обговорень, екологічних оцінок згідно з чинним законодавством України і був затверджений з порушенням чинних процедур.

Активісти Всеукраїнської екологічної ліги з Івано-Франківської, Тернопільської та Чернівецької областей із усіх сил намагаються не допустити будівництво Верхньодністровського каскаду ГЕС, переконують депутатів обласних рад проголосувати проти цього будівництва. Сформовано та представлено позицію ВЕЛ щодо будівництва Верхньодністровського каскаду ГЕС.

Під час проведення круглого столу «Екологічні проблеми Івано-Франківської області та шляхи їхнього розв'язання», **17 березня**, одним із підприємств, що належить до екологічно небезпечних об'єктів, названа Бурштинська ТЕС, яка утворює 199,8 тис. т викидів шкідливих речовин, серед них: діоксид сірки (159 928 т/рік), тверді речовини (25 283 т/рік), сполуки азоту (13 229 т/рік), оксид вуглецю (1 225 т/рік) та метан (126 т/рік). Викиди БуТЕС становлять 90% загальної кількості викидів інших підприємств. У зв'язку з цим, керівництву ПАТ «ДТЕК Західенерго» було запропоновано розробити проект модернізації потужності та скорочення обсягів викидів Бурштинської ТЕС відповідно до вимог Директиви 2010/75EU, які Україна зобов'язана дотримуватися згідно з умовами Договору про створення Енергетичного співтовариства.

Членами **Івано-Франківської ОО ВЕЛ** проведено цикл семінарів серед учнівської і студентської молоді про переваги і перспективи впровадження альтернативної енергетики, запровадження альтернативних джерел і труднощі в умовах України.

2.5. Перспективи посилення енергонезалежності місцевих громад за рахунок використання біомаси

Для України біоенергетика є одним із стратегічних напрямків розвитку сектору відновлюваних джерел енергії, а особливо зараз, коли виникла висока залежність країни від імпорتنих енергоносіїв.

З метою стимулювання використання біомаси у тепло- та гарячому водопостачанні та запровадження в регіонах України кращих практик використання біоенергетичних технологій **13 грудня** в приміщенні Дніпропетровської обласної державної адміністрації було проведено робочу нараду. З основною доповіддю щодо проекту Регіональної програми використання біоенергетичних технологій у тепло- та гарячому водопостачанні в Дніпропетровській області роки виступив голова **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** Грицан Ю. І. Під час організовано презентацію та професійну дискусію проекту Регіональної програми використання біоенергетичних технологій у тепло- та гарячому водопостачанні у Дніпропетровській області.

Протягом **жовтня–грудня** активісти **Черкаської ОО ВЕЛ** взяли участь у розробці регіональної програми використання біоенергетичних технологій у тепло- та гарячому водопостачанні в Черкаській області на 2017 – 2020 рр.

2.6. Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології

Всеукраїнська екологічна ліга посилено працює над визначенням в Україні проблем та перспектив формування Стратегії поводження з небезпечними відходами, впровадження екологічних ініціатив, сприяння залученню інвестицій та інновацій, реалізація екологічно дружніх, ресурсо- та енергоефективних технологій на місцевому рівні, розроблення рекомендацій для комплексного розв'язання муніципальних і регіональних проблем у сфері поводження з відходами.

«Поводження з відходами в Україні» – це масштабна кампанія, яку наша організація започаткувала в 2013 році, провівши ряд заходів, спрямованих на пошук рішення даної проблеми.

2 лютого голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко у складі делегації взяла участь у дводенному робочому візиті до Німеччини. Під час перебування делегація ознайомилася з діяльністю сміттєпереробного заводу, що розташований неподалік від м. Штутгарт. Вражаючим фактом є надзвичайно високий ступінь перероблення сміття (98%). Лише 2% потрапляє на полігони.

6 червня голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко взяла участь у виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, яке проходило у Львові. Учасники засідання відвідали сміттєзвалище і на власні очі побачили масштаби екологічної трагедії, що склалася у с. Грибовичі (Львівська область).

14–15 липня в м. Львові за ініціативи Всеукраїнської екологічної ліги, Екологічної рециклінгової асоціації України, Центру муніципальних технологій за сприяння Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства екології та природних ресурсів України, Львівської обласної державної адміністрації, Львівської міської ради відбулася конференція «Стан сміттєзвалищ і полігонів ТПВ в Україні: проблеми та шляхи їхнього розв'язання» в рамках Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». До участі були запрошені представники органів державної влади та місцевого самоврядування, провідні науковці, бізнес-структури, які працюють у сфері поводження з відходами, установи, які працюють у галузі екологічної безпеки та охорони навколишнього середовища, природоохоронні громадські організації, ЗМІ. В рамках конференції учасники відвідали Грибовецьке сміттєзвалище та цех з переробки люмінесцентних ламп.

Учасники конференції внесли зміни та доповнення до проекту Резолюції, яка включає в себе розв'язання проблеми не лише Грибовицького сміттєзвалища, а й поводження з відходами в Україні в цілому.

20 липня голова Всеукраїнської екологічної ліги та члени Правління **Донецької ОО ВЕЛ** провели обстеження стану закритого сміттєзвалища с. Богородичне Слов'янського району Донецької області. За результатами обстеження встановлено, що експлуатацію сміттєзвалища було давно припинено, але воно продовжує використовуватися для розміщення побутових відходів, будівельного сміття, відходів деревини. На ньому відбувається несанкціонований збір вторинної сировини. Через порушення експлуатації 19 липня на сміттєзвалищі сталася пожежа, до гасіння якої були задіяні дві пожежні машини, ємність на тракторному лафеті. Площа горіння відходів становила понад 2 га.

Правлінням Донецької РО ВЕЛ підготовлено звернення до Департаменту екології та природних ресурсів Донецької ОДА, Слов'янської державної адміністрації щодо ліквідації сміттєзвалища.

22-23 листопада в м. Києві відбувся Національний Форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології», організаторами якого виступили Всеукраїнська екологічна ліга, Екологічна рециклінгова асоціація України, «Si Group Consort. Ltd.». Форум проводився за сприяння Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерства екології та природних

ресурсів України, Київської міської державної адміністрації, Національної екологічної ради України. Під час роботи Форуму було розглянуто декілька ключових питань, пов'язаних з небезпечними відходами: питання щодо проблем поводження з непридатними пестицидами в Україні, правового регулювання та формування стратегії управління медичними відходами, утворення відходів електричного та електронного обладнання та шляхів їх розв'язання, питання впровадження в Україні європейських підходів до управління відходами електричного та електронного обладнання та засади екологічно безпечного поводження з рідкими небезпечними відходами. Основною темою, яка активно обговорювалася на засіданні круглого столу «Проблеми поводження з радіоактивними відходами: міжнародна практика та досвід України», що відбувся у рамках Форуму, було спорудження централізованого сховища для зберігання відпрацьованого ядерного палива, яке буде розміщуватися у Зоні відчуження.

Учасники Форуму висловили пропозиції для розв'язання проблем, пов'язаних з небезпечними відходами, які були покладені в основу Резолюції.

В Україні токсичні відходи, які не були утилізовані, щороку забруднюють довкілля. Почастішали випадки скидання відпрацьованих люмінесцентних ламп у навколишнє середовище, зокрема, такі звалища знайшли поблизу м. Чигирин (Черкаська область), с. Змітнів (Чернігівська область), на території Диканського району Полтавської області, у м. Києві (вул. Колекторна) та інших населених пунктах.

Розтрощені люмінесцентні лампи, отрутохімікати в дірявих бочках, непридатні добрива та купи відходів зберігалися просто неба на території одного з промислових підприємств з утилізації небезпечних відходів. За ініціативи народного депутата України Олега Недави та Всеукраїнської екологічної ліги співробітниками Управління захисту економіки (УЗЕ) в Черкаській області, ДЗЕ Нацполіції проведено розслідування та відібрано проби води і ґрунту. Подробиці розслідування цієї справи було представлено на брифінгу для ЗМІ, який відбувся в рамках Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології».

У жовтні поблизу с. Змітнів (Черкаська область) було знайдено звалище відпрацьованих люмінесцентних ламп. На багатьох коробках вказані номери шкіл, з яких ці лампи вивезли. Виявилося, що майже всі лампи були зібрані у школах Дарницького району м. Києва.

27 вересня члени Всеукраїнської екологічної ліги разом з Міністром екології та природних ресурсів Остапом Семераком, Ліцензійною комісією та представниками ЗМІ виїхали на позапланову перевірку ТОВ «МЕГАЕКОПРОМ» в с. Забуяння Київської області. Замість працюючого підприємства, яке має ліцензії Міністерства екології та природних ресурсів України на провадження господарської діяльності із здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами та ліцензії на збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізацію та знешкодження 13 пунктів небезпечних відходів (в тому числі тари з під пестицидів та поліхлоровані біфеніли (ПХБ) від 3 грудня 2013 року всі потрапили на занедбану територію окраїни села, де знаходиться ангар із розбитим шифером та хаотично розкиданим будівельним сміттям по території.

Бердичівський РО ВЕЛ (Житомирська область). Проведено районний етап Всеукраїнського конкурсу «Друге життя побутових відходів», у рамках якого у жовтні відбулася виставка – ярмарок Найбільше робіт представлено у номінації «Нове життя старим речам».

18 травня Івано-Франківською ОО ВЕЛ проведено акцію «Відходи: сміття чи ресурс?» за участі студентів ВНЗ та коледжів Івано-Франківська.

Хорольським РО ВЕЛ (Полтавська область) впроваджено проект «Кришечки». У місті створено 9 пунктів по збиранню кришечок від пластикових пляшок. Для популяризації даного проекту проведена велика інформаційна робота: виступи активістів у ЗМІ, розповсюдження листівок. Протягом року зібрано і передано на переробку 240 кг пластикових кришечок, ще чекає на відправку приблизно 40 кг.

Черкаська ОО ВЕЛ. Активісти обласної організації беруть участь в роботі постійно діючої комісії Черкаської обласної державної адміністрації з питань затвердження паспортів місць видалення відходів на сміттєзвалища.

Систематично протягом року членами **Чернігівської ОО ВЕЛ** проводиться екопросвітницька робота щодо недопущення несанкціонованих сміттєзвалищ (Чернігівський район) серед місцевого населення.

2.7. Збереження водних ресурсів

Значну увагу Всеукраїнська екологічна ліга приділила стану забруднення водних об'єктів України, об'єднуючи зусилля влади й громади на їх вивчення та збереження.

20 січня ВЕЛ підготувала і передала відкрите звернення до Прем'єр-Міністра України щодо неприпустимості передачі Державного агентства водних ресурсів України з підпорядкування Міністерства екології та природних ресурсів України в підпорядкування Міністерства аграрної політики та продовольства України.

13 липня відбулася прес-конференція «Екологічний стан водойм України. Причини та наслідки забруднення води та замору риби у річках». По закінченню прес-конференції учасники разом з журналістами виїхали на катерах по Дніпру, де на власні очі побачили катастрофічне зміління та жахливу якість води.

27 липня представники голів обласних організацій Всеукраїнської екологічної ліги взяли участь у засіданні Національної екологічної ради України. На заході обговорювалися такі питання: екологічні, економічні та соціальні наслідки прийняття Урядом України «Програми розвитку гідроенергетики України до 2026 року»; оцінка діяльності керівництва Міністерства екології та природних ресурсів України за 100 днів роботи. На засіданні були присутні представники Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, Міністерства екології та природних ресурсів України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Комітету ВРУ з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, Державного Агентства водних ресурсів України, Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, ПАТ «Укргідроенерго» та представники громадськості.

Науковці **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** взяли участь у проведенні незалежних комплексних гідрохімічних, радіологічних і токсикологічних досліджень поверхневої води і донних відкладень Каховського водосховища в акваторії м. Нікополь для визначення екологічного стану вод та донних відкладень.

Засміченість берегів водойм поліетиленом, пластиком, склом і пластмасою не лише псує краєвиди, а й негативно впливає на стан навколишнього середовища, ґрунту і води. **4 жовтня** учасники еко-квесту на чолі з активістами **Жовтоводського міського осередку ВЕЛ** (Дніпропетровська область) вийшли на боротьбу зі сміттям в межах прибережної смуги р. Жовта, озброївшись рукавичками та пакетами для сміття. Завдяки швидкій та злагодженій роботі захисників природи берег річки був прибраний. Усі учасники другого етапу еко-квесту зробили добру справу: вони не словами, а ділом довели своє бажання жити в гармонії з природою.

Одеська ОО ВЕЛ. 2 лютого в смт. Овідіополь відбувся екологічний форум «Перспективи та заходи, спрямовані на екологічне сталє природокористування в акваторії Дністровського лиману». Організатори форуму – Овідіопольська районна державна адміністрація, Одеський національний університет імені Мечникова, Одеська обласна організація Всеукраїнської екологічної ліги. В заході взяли участь представники влади та громадськості Біляївського, Білгород-Дністровського та Овідіопольського району. Головними екологічними проблемами, що відзначались доповідачами, були зазначені: порушення водообміну у межах Карагольської затоки, забруднення її неочищеними скидами, нераціональне природокористування, виникнення пожеж. За «круглим столом» обговорювались шляхи вирішення проблеми незаконної забудови прибережних смуг, питання спеціального використання природних ресурсів у межах Нижньодністровського національного природного парку. Особливо гострою була тема стану Теплодарських очисних споруд, що знаходяться на території Надлиманської селищної ради Овідіопольського району, а також тема екологічного стану малих річок Овідіопольщини.

Крім цього, в рамках просвітницької кампанії «Збережемо Дністер!» **2 лютого** відбулось засідання Молодіжного Водного Парламенту Овідіопольського району «Збереження водно-болотних угідь дельти Дністра – запорука екологічної рівноваги регіону». Учасники Парламенту акцентували увагу на гострих питаннях збереження водних об'єктів Овідіопольщини, ознайомили з основними положеннями Міжнародного басейнового конкурсу «Барви Дністра».

17 лютого в селі Шабо Білгород – Дністровського району (Одеська область) пройшов екологічний форум «Природні ресурси в Нижнього Дністра, шляхи їх збереження та сталого використання». У ході засідання учасники обговорили шляхи вирішення раціонального природокористування у пониззі річки Дністер, алгоритм вирішення питання щодо законності забудови прибережних смуг річки Дністер у межах Білгород – Дністровського району, питання спеціального використання природних ресурсів у межах Нижньодністровського національного природного парку.

За сприяння **Рівненської ОО ВЕЛ 6 липня** проведено конференцію «Вода: проблеми та шляхи вирішення (технологічні, екологічні, економічні і соціальні аспекти)».

Членами **Тернопільської ОО ВЕЛ** до Всесвітнього дня водних ресурсів проведено круглий стіл «Захистимо Дністер».

27-28 квітня Харківська ОО ВЕЛ спільно з Національною академією наук України та УДНДІ проблем водопостачання, водовідведення і охорони навколишнього середовища «УкрВОДГЕО» на базі Харківського національного університету будівництва та архітектури провели щорічну міжнародну науково-технічну конференцію «Екологічна і техногенна безпека. Охорона водного і повітряного басейнів. Утилізація відходів»

Спільно з Херсонським обласним управлінням водних ресурсів члени **Херсонської ОО ВЕЛ** у рамках святкування Дня Дніпра провели конкурс «Міжнародний день Дніпра-2016», одним із завдань якого є проведення еколого-просвітницької діяльності серед населення про необхідність охорони та відновлення головної річки України.

Члени **Кам'янець-Подільського районного осередку** (Хмельницька область) провели заходи до Дня Дністра – 2016. Було взято участь в еколого-виховному заході «Дністер – річка мого дитинства» в дитячому таборі, який розташований на березі Бакотської затоки. Дітей ознайомлено з унікальними екокомплексами Дністра, історією виникнення назви, легенди. В рамках святкування проведено конкурс малюнку та віршів, присвячених р. Дністер.

За ініціативи **Черкаської ОО ВЕЛ 16 березня** у кінозалі Черкаського державного технологічного університету відбувся науково-практичний семінар «Діяльність суб'єктів господарювання у сфері водокористування: законодавство, економіка, технології». У семінарі взяли участь фахівці Управління екології та природних ресурсів Черкаської ОДА, Державної екологічної інспекції у Черкаській області, Черкаського регіонального управління водних ресурсів, ТОВ «ТРІМ СТАР», науковці та студенти Черкаського державного технологічного університету, спеціалісти з питань водокористування промислових, комунальних та інших підприємств та організацій області. Доповідачі акцентували увагу присутніх на тому, що вирішення проблем з раціонального водокористування, водопідготовки та очищення стічних вод неможливе без впровадження нових технологічних процесів, презентувавши учасникам нові технології, розроблені на базі кафедри хімії та хімічної технології неорганічних речовин ЧДТУ. Учасники семінару отримали інформаційні матеріали щодо можливості отримати знання і відповідну освіту щодо питань водокористування, маючи при цьому можливість пройти стажування за кордоном.

19-20 травня науковці та члени Правління **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** взяли участь у роботі Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та перспективи розвитку водного господарства, яка відбулася на базі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету за підтримкою Дніпропетровського обласного управління водних ресурсів.

30 червня на базі Інституту проблем природокористування та екології НАН України голова Дніпропетровської ОО ВЕЛ взяв участь у засіданні круглого столу, присвяченого Міжнародному дню Дніпра. Гасло заходу: «Минуле, Сьогодні. Майбутнє».

26 серпня науковці ДОО ВЕЛ стали учасниками Онлайн-трансляції «Лица ТВ» м. Дніпропетровськ, тема якої «Екологічний стан р. Дніпро та водойм області».

7 вересня голови Черкаської ОО ВЕЛ та наукової ради Черкаської ОО ВЕЛ та Корсунь-Шевченківського РО ВЕЛ ініціювали проведення та взяли участь в обговоренні шляхів порятунку р. Рось, яке відбулося в Черкаській обласній державній адміністрації.

Протягом тижня регіональні управління та громадські організації готували пропозиції щодо покращення стану річки Рось з метою їх розгляду на міжвідомчій нараді у Міністерстві екології та природних ресурсів України, направлено на Міністерство лист з пропозицією вирішити цю проблему, долучивши фахівців Держводагентства України, Басейнового управління водних ресурсів р. Рось, профільних структур Черкаської та Київської областей.

На виконання вимог статей 30, 34 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та статті 16 Закону України «Про екологічну експертизу», **Чернівецька ОО ВЕЛ** спільно з ГС «Народний порядок» організувала та провела громадське обговорення з залученням зацікавлених представників органів місцевого самоврядування та суб'єктів підприємницької діяльності щодо екологічних наслідків руслорегулюючих робіт на гірських та передгірних річках Чернівецької області, що здійснюються відповідно до «Порядку організації та проведення руслорегулюючих робіт на землях водного фонду Чернівецької області з частковим видаленням гравійно-піщаної суміші» схваленого Колегією Чернівецької облдержадміністрації 09.08.2010 р. № 12/2 (із змінами від 29.04.2011р. № 4/3).

Окрім цього, активісти **Чернівецької ОО ВЕЛ** ввійшли до складу ревізійної комісії щодо діяльності усіх підприємств Чернівецької області, які займаються добуванням піску та гравію. На відрізках відбору річкового гравію започатковано

постійний моніторинг рівня води, стану русла та гідрохімічних показників річки, а також стану біоценозів в заплаві та на вищих терасах. Також виступили з ініціативою про створення мережі громадських контролерів ВЕЛ для спостереження за добуванням піску та гравію в усіх адміністративних районах Чернівецькій області.

2.8. Екологічна безпека

Негативні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС, катастрофічне забруднення повітря, води та ґрунту, нераціональне природокористування створили реальну загрозу національній безпеці України в екологічній сфері.

Тернопільська ОО ВЕЛ. Напередодні тридцятої річниці Чорнобильської трагедії (**25 квітня**) на базі Тернопільського державного медичного університету імені І. Горбачевського відбулася науково-практична конференція «Довкілля і здоров'я», співорганізатором якої є Всеукраїнська екологічна ліга. У заході взяли участь начальник управління екології і природних ресурсів та заступник начальника управління водних ресурсів Тернопільської ОДА, представники обласного Гідрометцентру, делегати Харківської, Львівської, Одеської та Тернопільської областей. У рамках конференції відбувся круглий стіл «Гігієнічна оцінка ризику для здоров'я населення впливу довкілля», під час якого учасники обговорили найактуальніші екологічні проблеми, що впливають на стан здоров'я людей.

До 30-річчя аварії на ЧАЕС у приміщенні Національного університету водного господарства та природокористування за сприяння **Рівненської ОО ВЕЛ** проведено круглий стіл «Чорнобильська катастрофа: наслідки та шляхи розв'язання проблем».

6 лютого експерти **Черкаської ОО ВЕЛ** взяли участь у зустрічі з громадськими діячами щодо проекту будівництва курників на території Чигиринщини, реалізація якого завдасть непоправної шкоди природі Чигиринщини, пам'яткам історії, культури, археології, гідрології. Концентрація у повітрі, ґрунті та воді сотень тисяч тон небезпечних хімічних сполук курячого посліду і пилу, тваринних вірусів отруїть довкілля, ґрунтові води, підірве здоров'я людей. Результатом зустрічі стало рішення щодо підготовки звернення до Черкаської ОДА та облради щодо неприпустимості такого будівництва.

Протягом **липня-серпня** членами **Липовецького МО ВЕЛ** (Вінницька область) проведено ландшафтознавчі дослідження на території району з метою уточнення ландшафтно-ї структури та ідентифікації геохімічних умов території, оцінки рівня забруднення важкими металами ґрунтового покриву та фітоценозів, встановлення особливостей міграції та акумуляції важких металів у компонентах ландшафту

3 – 7 жовтня в м. Харкові відбулася міжнародна науково-практична конференція «Екологічна та техногенна безпека населених пунктів України. Проблеми утилізації та видалення побутових та промислових відходів (еколого-соціальні, технічні та правові проблеми)». Співорганізатором виступила **Харківська ОО ВЕЛ**. Метою конференції було висвітлення новітніх наукових розробок у сфері техногенно-екологічної безпеки, утилізації та переробки промислових та побутових відходів, розробка пропозицій та рекомендацій щодо забезпечення мінімізації негативного впливу на довкілля і здоров'я людини. Фахові наукові статті конференції були надруковані у науково-практичному журналі «Екологічні науки» та збірнику наукових праць «Проблеми законності» Тези доповідей були надруковані у збірнику матеріалів конференції «Проблеми утилізації та видалення побутових та промислових відходів (еколого-соціальні, технічні та правові проблеми)».

Правлінням *Херсонської ОО ВЕЛ* розпочато створення Карти екологічно шкідливих факторів в районах і містах області. До роботи долучились міські та районні осередки Всеукраїнської екологічної ліги, які мають подати аналітичні матеріали щодо існуючих екологічних факторів на території.

25 квітня науковцями та членами *Хмельницької ОО ВЕЛ* відвідано Хмельницьку атомну станцію. Під час екскурсії відвідувачів ознайомлено із діючими заходами безпеки та перспективами роботи станції. Голова *Хмельницької ОО ВЕЛ* взяла участь у роботі засідання Громадської ради при Хмельницькій облдержадміністрації, де було обговорено питання маневрового режиму роботи Хмельницької АЕС. **У червні** проведено наукові дослідження щодо оцінки можливих радіаційних ризиків для біоти водних екосистем шляхом визначення цитогенетичних ефектів у референтного для водойм Полісся виду – півника болотного.

25 листопада експерти Всеукраїнської екологічної ліги відвідали металургійне підприємство «Запоріжсталь» для ознайомлення з ОВНС киснево-конверторного цеху, який планується побудувати для модернізації виробництва.

Активістами *Запорізької ОО ВЕЛ* ініційовано проведення громадських консультацій з приводу отримання дозволу на викиди доменним виробництвом ПАТ «Запоріжсталь» **у серпні-жовтні**. Підготовлено та передано звернення до голови Запорізької обласної державної адміністрації з вимогою оприлюднити інформацію щодо впливу викидів на стан навколишнього середовища для ознайомлення.

21 грудня у м. Запоріжжя відбулося засідання круглого столу, присвячене обговоренню Оцінки впливу на навколишнє середовище проекту реконструкції сталеплавильного виробництва ПАТ «Запоріжсталь». Підприємство планує заміну мартенівського виробництва сталі киснево конверторним способом. Це дозволить суттєво скоротити негативний вплив підприємства на довкілля та здоров'я людей. У засіданні круглого столу взяли участь представники Всеукраїнської екологічної ліги – голова ВЕЛ Тетяна Тимочко, голова Запорізької ОО ВЕЛ Ірина Пірогова, представники ПАТ «Запоріжсталь», громадських організацій, провідні фахівці у сфері розв'язання екологічних проблем металургійної галузі, міжнародні експерти, керівники іноземних компаній, які будуть брати участь у будівництві конверторного цеху.

2.9. Діяльність ВЕЛ щодо незаконного вирубування лісів в Україні

Погіршення стану лісів в Україні на сьогоднішній день є однією з найбільш актуальних тем. За офіційними даними, у 2015 році було незаконно вирубано 24 тис. м³ лісу. Це завдало державі збитків майже на 85 мільйонів гривень. Згідно з даними Державного агентства лісових ресурсів України тільки за перше півріччя 2016 року незаконна вирубка зросла на 36% порівняно з відповідним періодом минулого року і становить 15,8 тис. м³ деревини. Ця проблема бентежить активістів Всеукраїнської екологічної ліги, тому в поточному році проведено ряд заходів.

11 травня експерти Всеукраїнської екологічної ліги здійснили експедицію у місця незаконного вирубування лісу поблизу м. Яремче (Івано-Франківська область). Під час виїзду експерти оглянули місця вирубок 5-, 10-, 15-річної давнини, проте на них і досі не висаджено жодного дерева. Природне середовище не здатне до самовідновлення в таких умовах. Після «діяльності» злочинців на місці лісу залишаються тонкий поріст дерев та купи гілля просто на схилах гір.

Експерти ВЕЛ під час своїх виступів на засіданні Національної екологічної ради України, яке відбулося **22 грудня**, чітко висловили позицію ВЕЛ щодо незаконного вирубування лісів в Україні. Основним питанням, що розглядалося на засіданні, – це питання формування екологічно збалансованої лісової політики в Україні та підготовка Стратегії сталого розвитку України до 2030 р. У засіданні взяли участь представники Державного лісового агентства України, Департаменту з питань заповідної справи Міністерства екології та природних ресурсів України, Інституту агроєкології і природокористування НААН України, Інституту географії НАН України, фахівці у сфері збереження та збалансованого використання лісів з різних областей України, представники громадських природоохоронних організацій.

Науковці **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** провели консультації та взяли участь в двох акціях проти вирубки дерев на території Севастопольського парку (м. Дніпро). **2 грудня** під час проведення круглого столу у м. Кам'янське чітко висловили позицію Дніпропетровської ОО ВЕЛ з приводу масової вирубки зелених насаджень.

16 грудня голова **Харківської обласної організації Всеукраїнської екологічної ліги** взяв участь у круглому столі «Боротьба із незаконною вирубкою лісів Харківської області: перспективи та шляхи вирішення», який проходив у Харківській обласній раді під головуванням заступника голови Харківської міської ради. Основні теми круглого столу стосувались колізій у законодавстві, пов'язаних з вирубкою зелених насаджень. Наголошувалося на необхідності посилення відповідальності за незаконну вирубку лісів; посиленні уваги озелененню лісів та проблем захисних лісосмуг, що на даний час не врегульована законодавчо.

По завершенню розгляду та дискусійного обговорення створена робоча група по боротьбі з незаконною вирубкою лісу в області, до складу якої увійшли члени ОО ВЕЛ.

2.10. Регіональні екологічні тижні

У березні – квітні Всеукраїнська екологічна ліга провела регіональні екологічні тижні у Запорізькій, Івано-Франківській, Полтавській областях, де провела ряд заходів природоохоронного спрямування, серед яких тренінги для освітян, працівників бібліотечної системи, круглі столи, тематичні зустрічі, презентація у ЗМІ результатів роботи ВЕЛ.

На засіданні круглого столу «Екологічні проблеми Запорізької області та шляхи їх розв'язання», яке відбулося **3 березня**, взяли участь представники департаменту екології та природних ресурсів Запорізької обласної державної адміністрації, Державної екологічної інспекції у Запорізькій області, Запорізького обласного управління водних ресурсів, обласних державних та природоохоронних установ, підприємств, науковці, громадськість. Учасники обговорили нещодавно прийняту Стратегію регіонального розвитку Запорізької області до 2020 року, окреслили основні екологічні проблеми регіону та запропонували шляхи їхнього вирішення.

17 березня в приміщенні конференц-зали Івано-Франківської ОДА, а 21 квітня в рамках ініціативи «Громадське лобіювання інтеграції екологічної складової у стратегії і програми регіонального розвитку» відбувся круглий стіл «Екологічні проблеми Івано-Франківської області та шляхи їхнього розв'язання». У процесі підготовки до засідання експерти ВЕЛ проаналізували Стратегію розвитку Івано-Франківської області на період до 2020 року і підготували для області проект Стратегічної цілі 5 «Екологічна безпека та збереження довкілля».

16 березня у приміщенні Івано-Франківської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка для працівників бібліотечної системи області експертами ВЕЛ проведений семінар-тренінг «Еколого-просвітницька діяльність у бібліотечній справі», під час якого створена та презентована «Скарбничка методів і прийомів», яка допоможе формувати екологічний світогляд дітей та дорослих. Фахівці Ліги надали змістовні консультації, а також здійснили бібліографічний огляд видань природоохоронного спрямування. З натхненням учасники взяли участь в обміні досвідом. Всі учасники отримали 3-й том Екологічної енциклопедії та комплекти літератури природоохоронного спрямування.

18 – 21 квітня регіональний екологічний тиждень експерти ВЕЛ провели у **Полтавській області**.

19 квітня у Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва ім. О. Гончара, проведений семінар-тренінг для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку», у якому взяли участь 25 вчителів природничих дисциплін з усієї області. Тренінг стосувався проблем споживацького способу життя та накопичення побутових відходів, способам зменшення їхньої кількості, а також особливостей поводження з люмінесцентними лампами та батарейками, які є небезпечними при потраплянні у довкілля. пакету», які можна використовувати на уроках біології, екології або географії.

Тижні екологічних знань проводились членами **Волинської обласної організації ВЕЛ** у Ківерцівському та Шацькому районах області, під час яких було задіяно 84 та 68 учнів місцевих шкіл.

3. ПРИРОДООХОРОННІ КАМПАНІЇ ТА АКЦІЇ НА ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ

Практична природоохоронна діяльність Всеукраїнської екологічної ліги знаходить все більше прихильників, оскільки її результати не змушують довго чекати на себе, а роблять навколишнє середовище чистішим, кращим. Протягом багатьох років по всіх регіонах України за ініціативи ВЕЛ проходять природоохоронні акції та кампанії: «Наша допомога птахам», «Первоцвіт», «Посади своє дерево», «Прибери планету», «Батарейкам – утилізація!», «Збережи ялинку», «Амброзія – небезпечна рослина» та інші. Гарний відгук серед населення та продовження отримала започаткована у минулому році акція «Здай лампу – збережи природу».

Загальнонаціональні кампанії ВЕЛ

Всеукраїнська громадська природоохоронна кампанія «Батарейкам – утилізація!»

Вже чотири роки поспіль Всеукраїнська екологічна ліга проводить розпочату в 2012 році громадську природоохоронну кампанію «Батарейкам-утилізація».

Основним завданням кампанії залишається інформування населення про необхідність правильного поводження з відпрацьованими хімічними джерелами струму, зокрема батарейками, та залучення небайдужих громадян до збирання цих небезпечних відходів для подальшої їх утилізації.

Як результат, проведення кампанії в Україні. За 2016 рік зібрано 6212,95 кг використаних батарейок, які передані на зберігання ТОВ «Сігмас Екологджі» для подальшого вивезення за межі України для утилізації.

<i>№</i>	<i>Область</i>	<i>Загальна кількість зібраних батарейок, кг</i>
1.	Вінницька	951,3
2.	Дніпропетровська	285,5
3.	Донецька	204,0
4.	Житомирська	70,0
5.	Запорізька	203,0
6.	Івано-Франківська	515,0
7.	Київська	366,7
8.	Кіровоградська	
9.	Львівська	461,0
10.	Миколаївська	112,5
11.	Полтавська	182,5
12.	Рівненська	230,0
13.	Сумська	601,0
14.	Тернопільська	512,0
15.	Харківська	85,85
16.	Херсонська	104,0
17.	Хмельницька	60
18.	Чернівецька	97,8
19.	Чернігівська	681,0

20.	Черкаська	40,0
21.	м. Київ	580,0

Спостерігається підвищення активності громадян, що свідчить про зростання екологічної культури та свідомості населення. Слід відзначити, що у 2016 році збір відпрацьованих батарейок активізувався у Вінницькій, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Чернігівській областях та м. Києві. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо цільового спрямування екологічного податку» (№ 918-VIII від 24.12.2015) вісімдесят відсотків екологічного податку належать до надходжень спеціального фонду місцевих бюджетів. Саме тому Всеукраїнська екологічна ліга підготувала і передала активістам проект звернення до представників органів місцевої влади з пропозицією запровадити збирання та утилізацію відпрацьованих батарейок за кошти місцевого бюджету.

З початку громадської природоохоронної кампанії «Батарейкам – утилізація» по всій території України встановлено близько тисячі контейнерів для збирання відпрацьованих батарейок, крім того, батарейки збираються в герметичні ємкості, зазвичай це 5–6-літрові пластикові пляшки, які повністю є безпечними та розташовуються в приміщеннях навчальних закладів, будинків, організацій та підприємств. Це оптимальний спосіб зберігання відпрацьованих хімічних джерел струму до моменту передачі їх на утилізацію.

Презентацію природоохоронної кампанії «Батарейкам – утилізація» проведено під час проведення заходів:

– **м. Запоріжжя:** 03.03 – тренінг для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку» та 04.03 – семінар для бібліотекарів щодо впровадження засад збалансованого розвитку

– **м. Івано-Франківськ:** 15.03 – тренінг для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку» та 16.03 – семінар для бібліотекарів щодо впровадження засад збалансованого розвитку

– **м. Полтава:** 19.04 – семінар для бібліотекарів щодо впровадження засад збалансованого розвитку та 20.04. – тренінг для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку»

– **м. Миколаїв:** 14.04 – тренінг для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку» та 15.04 – семінар для бібліотекарів щодо впровадження засад збалансованого розвитку

– **с. Виграїв, Корсунь-Шевченківський район, Черкаська область** – 16– 20 серпня семінар «Участь осередків ВЕЛ у підготовці та реалізації проектів місцевих громад для збалансованого розвитку»

– **м. Київ** – 22 –23 листопада Національний форум «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології»

– **м. Київ** – 22 листопада IV міжнародна науково – практична конференція «Енергоефективний університет».

4 травня в Черкаському державному технологічному університеті в рамках Тижня сталого розвитку пройшла акція «Батарейкам – утилізація!», в рамках якої активісти **Черкаської ОО ВЕЛ** провели лотерею: кожен, хто вкинув у спеціальний контейнер 3 і більше батарейок ставав учасником розіграшу Флеш-карти. Результати акції: кількість учасників розіграшу – 50 осіб; кількість зібраних батарейок – більше 400.

23 червня у таборі «Холодноярська республіка»(с. Леськи, Черкаського району) активісти Черкаської ОО ВЕЛ провели майстер-клас з виготовлення контейнеру для елементів живлення.

Членами **Миколаївської ОО ВЕЛ** постійно ведеться робота по оновленню google-карти переліку та місця розташування пунктів безоплатного прийому відпрацьованих елементів живлення, батарейок, акумуляторів від населення, розташованих на території міста. За ініціативи осередку розміщено інформацію щодо небезпеки неналежної утилізації батарейок, переліку пунктів прийому та карти їх розміщення офіційному сайті міської ради.

Активісти **Хорольського РО ВЕЛ** систематично проводять інформаційну кампанію серед населення про необхідність збору батарейок, поширюючи листівки, дитячі малюнки, плакати, виготовлені учнями навчальних закладів району.

Через низький рівень організації збирання батарейок в Україні обсяги перероблення є зовсім незначними. Всеукраїнська екологічна ліга наголошує, що основною причиною накопичення батарейок на смітниках, а не на переробних підприємствах є відсутність в Україні законодавчого поля, що має регулювати весь процес поводження з такими відходами – від виробництва або імпорту нового обладнання в Україну до організації збирання, перероблення та утилізації відпрацьованої техніки. Ще в 2006 році в Україні було ухвалено базовий Закон у цій сфері – «Про хімічні джерела струму», який вперше окремо врегулював цей вид відходів. Але він так і залишився законом, який не виконується. Сьогодні, замість широкої мережі збирання та утилізації Україна має лише поодинокі спроби громадськості своїми силами реалізувати ті завдання, які, за цим законом, мають виконувати спеціальні підприємства. Зокрема, Всеукраїнська екологічна ліга в числі перших почала роботу з налагодження належної утилізації відпрацьованих ХДС.

Всеукраїнська громадська природоохоронна кампанія «Здай лампу – збережи природу»

Всеукраїнська екологічна ліга продовжила започатковану у 2015 році Всеукраїнську громадську природоохоронну кампанію «Здай лампу – збережи планету». ВЕЛ популяризує використання енергоефективних технологій освітлення в житловий сектор шляхом здійснення інформаційних кампаній, проведення освітніх заходів у навчальних закладах різного рівня акредитації, впровадження системи утилізації джерел світла, що містять ртуть.

22 квітня у Всесвітній день Землі, м. Київ, відбулась інформаційно-просвітницька акція «Заощаджуй енергію – зберігай довкілля», організатором якої стала Всеукраїнська екологічна ліга. Під час заходу у центральній частині міста від вул. Хрещатик до Верховної Ради та Маріїнського парку активісти розповсюдили матеріали, присвячені питанням енергозбереження та провели інформаційний флешмоб. До акції долучились студенти-екологи Національного авіаційного університету, активісти «Еко-клубу» КНУТД та студенти Київського національного університету технологій та дизайну (майбутні електрохіміки, електромеханіки та дизайнери).

Цього ж дня за ініціативи **Івано-Франківської ОО ВЕЛ** акція «Заміни лампочку– збережи природу» пройшла у загальноосвітніх навчальних закладах області.

14 вересня членами **Хмельницької ОО ВЕЛ** проведено інформаційну кампанію серед населення міста Хмельницького про роботу мобільних пунктів з прийому відпрацьованих елементів живлення і люмінесцентних ламп. **22 і 23 вересня** учасниками акції проведено збір відпрацьованих елементів живлення та люмінесцентних ламп на мобільних пунктах. Одночасно проведено анкетування

щодо обізнаності мешканців міста з проблемами енергозбереження. Моніторингом виявлено, що переважна більшість жителів міста вважають проблеми енергозбереження важливими.

Грудень – лютий – акція «Наша допомога птахам»

Щорічна всеукраїнська акція, яка спрямована на проведення як інформаційної кампанії, так і проведення заходів з виготовлення та розвішування годівничок й шпаківень, підгодовування крилатих друзів; ознайомлення із видовим різноманіттям.

17 лютого Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта», та Всеукраїнська екологічна ліга спільно з Бібліотекою для дітей імені О. Матросова організувала та провела конкурс годівничок в рамках акції «Наша допомога птахам». Учасниками конкурсу стали близько 30 учнів 4-х класів ЗОШ № 73 м. Києва, які за свою креативність і небайдужість були нагороджені почесними грамотами та подарунками.

18 лютого Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта», та Всеукраїнська екологічна ліга підвели підсумки та провели нагородження переможців конкурсу «Пташиний друг», який проходив у рамках акції «Наша допомога птахам». Учасниками конкурсу стали близько 400 учнів із більш ніж 30 загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва. Нагородження переможців проходило у приміщенні Педагогічного музею України Академії педагогічних наук України.

Учнями навчальних закладів за підтримки Донецької ОО ВЕЛ виготовлено й вивішено на території шкіл 35 годівничок.

Лютий – березень – щорічна всеукраїнська акція «Первоцвіт»

Для привернення уваги до проблеми охорони ранньоквітучих лісових рослин Всеукраїнська екологічна ліга проводить щорічну акцію «Первоцвіт».

Під керівництвом голови **Донецької обласної організації та координаторів районних осередків ВЕЛ** проведено велику організаційну та методичну роботу в 4 районних турах акції «Збережи первоцвіти». Силами організації проведено просвітницьку роботу зі школярами та студентами (бесіди, лекції, позакласні заходи, виступи екоатлетів та агітбригад – всього 149 заходів) щодо збереження первісток весни, в них прийняли участь 422 людей. Виготовлено 959 листівок та розповсюджено 658. На конкурс представлено 32 плакати, 188 штучних первоцвітів та композицій з них.

Членами **Кам'янець-Подільського районного осередку ВЕЛ та Кам'янець-Подільського районного осередку ВДС «Екологічна варта»** (Хмельницька область) проведено акцію в місцях продажу первоцвітів, роздано листівки і плакати, виготовлені власноруч, з гаслами не купувати первоцвіти.

У травні активістами **Черкаської ОО ВЕЛ** проведено нагородження переможців акції «Збережи первоцвіти» в селі Веселий хутір.

Березень – акція «Посади своє дерево»

Протягом багатьох років членами ВЕЛ із залученням широких верств населення висаджено тисячі дерев та кущів у парках, скверах, гаях, біля дитячих садочків та навчальних закладів по всій території України, на берегах озер та річок.

В акції «Посади своє дерево» взяли участь 172 члени **Волинської ОО ВЕЛ** у всіх районах області. Найбільш активно вона проходила на території смт. Шацьк, де активістами ВЕЛ було засаджено 1,5 га лісокультурної площі.

Членами **Донецької ОО ВЕЛ** висаджено 23 дерева та 7 кущів.

За участю **Скадовського РО ВЕЛ** (Херсонська область) на території Михайлівської ЗОШ І-ІІІ ступенів висаджено 30 дубів. Матеріали про акцію опубліковані в районній газеті «Чорноморець» від 06.05.2016 №37-38.

Акція «Прибери планету»

Щороку з приходом тепла у містах і селах України, на територіях парків та скверів, у прибережних зонах річок і озер проходить весняна толока в рамках акції «Прибери планету». Члени Всеукраїнської екологічної ліги беруть активну участь у наведенні порядку, виступаючи часто ініціаторами заходів.

22 квітня активісти **Чернівецької ОО ВЕЛ**, студенти та співробітники кафедри екології та біомоніторингу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича долучилися до прибирання парку імені Ф. Шиллера. Звільнений від консервних банок, ПЕТ пляшок, пакетів та іншого мотлоху, парк задихав на повні груди.

Грудень – акція «Збережи ялинку»

Багато років поспіль протягом грудня Всеукраїнська екологічна ліга проводить акцію «Збережи ялинку». Метою акції є екологічна просвіта громадян щодо наслідків масового вирубування новорічних дерев та формування у них почуття відповідальності за довкілля. В останній місяць року в навчальних закладах проходять конкурси «Замість ялинки – зимовий букет», розгортається потужна інформаційна кампанія.

Традиційною стала акція для учнів навчальних закладів **Рівненської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської** областей, яка проходить за сприяння **обласних та районних організацій Всеукраїнської екологічної ліги**.

Активну участь в акції взяли активісти **Донецької РО ВЕЛ**. Ними проведено 15 виставок зимових композицій та букетів, виготовлено 32 плакати «Збережіть ялинку!», розповсюджено 161 листівку. В рамках акції проведено анкетування 640 мешканців, у ході якого виявлено, що 382 особи відмовилися від живого дерева.

За участі учнівської молоді членами **Івано-Франківської ОО ВЕЛ** проведено серію майстер-класів з екологічного хенд-мейду «Новорічна казка», під час якого створено ряд новорічних композицій, витинанок, прикрас з екологічних матеріалів без знищення дерев.

Всеукраїнська акція «Амброзія – небезпечна рослина»

За останні роки відбувся бурхливий процес поширення амброзії в різних областях України, і, як наслідок, масові захворювання населення на алергію. Для привернення уваги різних верст населення, державних органів влади та місцевого самоврядування до проблеми розповсюдження карантинного бур'яна – амброзії

попинолистотї Всеукраїнською екологічною лігою щорічно проводиться акція «Амброзія – небезпечна рослина».

Членами **Волинської ОО ВЕЛ** виявлено 2 нових локалітети поширення амброзії в околицях м. Луцьк. Ці матеріали передано працівникам санітарно-епідеміологічної служби.

За ініціативи **Івано-Франківської ОО ВЕЛ** проведені наукові дослідження з відстеження у повітрі міста пилку амброзії та інших алергенних рослин та поширення і картування карантинних видів рослин у місті Івано-Франківську та його околицях. Підготовлено та подано до Міністерства освіти і науки України запит щодо фінансування наукового дослідження «Аеропалінологічний моніторинг та дослідження поширення карантинних видів рослин на Прикарпатті».

Чернівецька ОО ВЕЛ. 8 жовтня активісти ВЕЛ провели еколого-освітню акцію «Всесвітній день захисту тварин», приурочену Міжнародному Дню захисту тварин. Працівники Національного природного парку «Черемоський» провели бесіду «Брати наші менші», також учнями виготовлені поробки «Мій домашній улюбленець». Учні закликали всіх людей відмовитися від необдуманого знищення тварин заради задоволення своїх далеко не найголовніших потреб.

4. ДІЯЛЬНІСТЬ ВЕЛ У СФЕРІ ОСВІТИ В ІНТЕРЕСАХ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ. ПРИРОДООХОРОННА ВИХОВНА РОБОТА З ДІТЬМИ ТА МОЛОДДЮ

Екологічна освіта та виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності Всеукраїнської екологічної ліги. Зокрема, у 2016 році особлива увага приділялася освіті для збалансованого розвитку.

Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання щодо збалансованого розвитку, підписавши документи Конференції ООН з довкілля та розвитку (Ріо-де-Жанейро, 1992), Всесвітнього саміту зі збалансованого розвитку (Йоганнесбург, 2002), Конференції ООН зі збалансованого розвитку Ріо+20 (Ріо-де-Жанейро, 2012), саміту ООН зі збалансованого розвитку (Нью-Йорк, 2015). Україна також має зобов'язання щодо освіти для збалансованого розвитку, які відображені в Стратегії ЄЕК ООН освіти для збалансованого розвитку (Вільнюс, 2005) та комюніке Міжурядової конференції (Тбілісі+35: Екологічна освіта для збалансованого розвитку (Тбілісі, 6–7 вересня 2012). Проте ці зобов'язання не були реалізовані на рівні державної політики, у тому числі в сфері практичних дій щодо реалізації Стратегії ЄЕК ООН з освіти для збалансованого розвитку на державному рівні, не прийнято відповідних національних регламентів з імплементації Стратегії ЄЕК ООН освіти для збалансованого розвитку. Громадські, місцеві ініціативи з впровадження Стратегії ЄЕК ООН не набули державної підтримки.

13 – 14 квітня був проведений II Всеукраїнський форум «Освіта для збалансованого розвитку». Організаторами заходу виступили Всеукраїнська екологічна ліга та Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України. Метою Форуму є об'єднання зусиль та сприяння співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування, навчальних закладів, наукових установ, громадських організацій задля впровадження в Україні освіти для збалансованого розвитку, активізація міжнародного освітнього співробітництва. У заході взяли участь науковці, викладачі вищих навчальних закладів, вчителі-практики позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, працівники дошкільних установ, представники органів державної влади та місцевого самоврядування, природоохоронних громадських організацій, менеджери з еколого-освітньої роботи установ природно-заповідного фонду, бізнес-структури, ЗМІ.

4 березня в Президії НАПН України Всеукраїнська екологічна ліга та Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта» взяли участь у громадських слуханнях «Дитячий громадський рух України: кращі практики». На заході були присутні представники Міністерства молоді та спорту України, інституту проблем виховання НАПУ, дитячих та молодіжних громадських об'єднань. Під час засідання обговорено сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку дитячих громадських об'єднань, а також схвалено проект Концепції підтримки та сприяння розвитку дитячого руху в Україні на 2016-2020 рр.

На період осінніх канікул, з **31 жовтня по 6 листопада** Інформаційно-просвітницький центр «Екологічна варта» (с. Виграїв Корсунь-Шевченківський р-н) прийняв на відпочинок дітей пільгових категорій з Корсунь-Шевченківського району. Програма перебування дітей поєднує відпочинок з навчально-виховною діяльністю, практичними природоохоронними заходами, екскурсійною та творчою роботою, розвивальними екологічними іграми. Перебування в Центрі організовано за екологічними принципами на засадах гармонійного існування людини в природі. **1 листопада** відбулось урочисте відкриття Інформаційно-просвітницького центру «Екологічна варта» у селі Виграїв Корсунь-Шевченківського району Черкаської

області в рамках реалізації проекту Всеукраїнської екологічної ліги. Центр було організовано в приміщенні колишнього Виграївського НВК «Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа I–III ступенів». Метою діяльності Центру є поширення інформації про стан довкілля, кращі практики збалансованого розвитку, впровадження екологічнодружніх технологій, навчання представників місцевої влади і громад з питань підготовки та впровадження інноваційних проектів.

21 – 22 квітня у м. Львів за сприяння Всеукраїнської ліги відбувся Третій міжнародний студентський конгрес «Захист навколишнього середовища. Збалансоване природокористування». В рамках Конгресу було обговорено: «Пріоритетні екологічні питання. Роль студентства у їх вирішенні». Також було проведено восьму науково-практичну студентську конференцію на тему: «Зменшення антропогенного навантаження на довкілля: досвід і перспективи», семінар «Теоретичні й практичні аспекти збереження біорізноманіття», семінар «Сталий розвиток: перспективи, завдання та успіхи в руслі Євроінтеграції», семінар «Розвиток туризму: напрями і перспективи».

1 березня Всеукраїнська екологічна ліга провела семінар-тренінг «Впровадження освіти для збалансованого розвитку». Під час заходу вчителям з усієї Запорізької області було презентовано частину тренінгу для дітей, вони розробляли та захищали тематичні природоохоронні проекти, дізналися багато нового про освітній напрямок роботи Всеукраїнської екологічної ліги.

15 березня в Івано-Франківському Інституті післядипломної педагогічної освіти, а **19 квітня** в Полтавській обласній бібліотеці для юнацтва імені О. Гончара відбулися семінари-тренінги для вчителів «Впровадження освіти для збалансованого розвитку», у якому взяли участь 45 учителів, під час яких учасникам була представлена частина тренінгу «За життя без сміття». Впроваджені фахівцями Всеукраїнської екологічної ліги методи та прийоми навчання і виховання освітяни зможуть реалізувати у педагогічній діяльності як в урочний, так і позаурочний час. Ключові теми тренінгу: проблеми споживацького способу життя та накопичення побутових відходів; способи зменшення їхньої кількості, а також особливості поводження з люмінесцентними лампами та батарейками, які є небезпечними при потрапленні у довкілля. Експерти Всеукраїнської екологічної ліги показали природоохоронні мультфільми з «Зеленого пакету», які можна використовувати на уроках біології, екології або географії.

16 березня в ПАТ «ХайдельбергЦемент Україна» відбулося засідання керівництва компанії та Національного Жюрі 3-го міжнародного конкурсу The Quarry Life Award. Під час засідання було розглянуто 23 проектні пропозиції, подані для участі в освітньо-дослідницькому змаганні. Після детального вивчення та плідної дискусії було визначено п'ятірку найкращих пропозицій, серед яких члени **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** з проектами: «Відновлення біорізноманіття і стійкості екосистем кар'єру за допомогою корисних видів ентомофауни. Жовтокам'янський кар'єр» та «Використання кар'єру, як бази практичної підготовки висококваліфікованих фахівців-екологів Рибальський кар'єр».

20 квітня фахівцями ВЕЛ у приміщенні Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки імені І. П. Котляревського для працівників бібліотечної системи Полтавської області було проведено семінар-тренінг «Еколого-просвітницька діяльність у бібліотечній справі». На семінарі бібліотекарі дізналися, як під час своєї роботи вони можуть формувати екологічний світогляд дітей та дорослих, отримали нові знання та навички. Всі зареєстровані учасники безкоштовно отримали 3-й том Екологічної енциклопедії та комплекти літератури природоохоронного спрямування, які будуть передані у відповідні районні та міські бібліотеки.

21 квітня Харківська обласна організація Всеукраїнської екологічної ліги спільно з гуманітарно-педагогічною академією м. Києва провели науково-практичну конференцію «Екологічне виховання підростаючого покоління крізь призму екологічних проблем сучасності». Всі найкращі доповіді були відзначені грамотами та подарунками від Харківської ОО ВЕЛ.

27 – 28 квітня у місті Харкові, на базі Харківського національного університету будівництва та архітектури, за підтримки Всеукраїнської екологічної ліги пройшла щорічна міжнародна науково-технічна конференція, «Екологічна і техногенна безпека. охорона водного і повітряного басейнів. Утилізація відходів».

12 травня Всеукраїнською дитячою спілкою «Екологічна варта» за сприяння Всеукраїнської екологічної ліги було проведено київський міський фестиваль екологічної творчості молоді «Свіжий вітер». Переможці отримали тритомну «Екологічну енциклопедію», а кожен учасник – книжки, інформаційні матеріали та солодкі призи.

31 травня у м. Корсунь-Шевченківському (Черкаська область) фахівці Всеукраїнської екологічної ліги провели тренінг для педагогів з метою популяризації знань про збалансований розвиток та технологій, які сприяють дружньому поводженню з довкіллям та соціально орієнтованому бізнесу.

1 червня у Міжнародний День захисту дітей Всеукраїнська екологічна ліга, Всеукраїнська дитяча спілка «Екологічна варта» спільно з Асоціацією рибалок України в Гідропарку на озері «Берізка» організували Фестиваль «Дитячі серця – чисті джерела» для дітей, які подолали або продовжують боротися зі страшними онкологічними хворобами. Основним завданням цього заходу є соціальна адаптація та реабілітація дітей, які перемогли або продовжують боротися з тяжкими хворобами. Деяких з них хвороба зробила інвалідами. Для багатьох дітей цей Фестиваль – єдина можливість спілкування з природою, яку вони бачать тільки з вікон лікарняних палат. У заході взяли участь діти з Києва, Донецька й Луганська, що перебувають на лікуванні у Київському онкологічному Центрі.

5 вересня фахівці Всеукраїнської екологічної ліги, Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта» та Національного молодіжного центру «Екологічні ініціативи» провели тренінг на тему «Діти на захисті довкілля» для вихованців ЗНЗ №44, де вони мали змогу продемонструвати свої знання, почули цікаву інформацію про стан довкілля в Україні та зрозуміли, яким чином вони можуть його покращувати. Захід відбувся в приміщенні бібліотеки ім. В. А. Симоненка для дітей ЦБС Голосіївського району м. Києва.

9-10 вересня учні ЗОШ №3 м. Покровська за сприяння фахівців *Донецької ОО ВЕЛ* та ВДС «Екологічна варта» провели природоохоронну акцію у ботанічному заказнику «Гектова балка» (с. Ніканорівка, Донецька область).

19 жовтня члени *Волинської ОО ВЕЛ* та екологи інших організацій, дизайнери, журналісти, програмісти, інженери з досвідом роботи, а також працівники місцевих ІТ-компаній разом з представниками громадських екологічних організацій Луцька взяли участь у роботі Хакатону. Марафон відбувся в обласній науковій бібліотеці імені Олени Пчілки. Учасники заходу мали можливість придумати, напрацювати та втілити цікаві та оригінальні ідеї, які мають вирішити локальні екологічні проблеми, зокрема, проблеми енергозбереження, озеленення міста, екологічної освіти та екологізації суспільства.

З 30 травня по 24 червня майбутні екологи спільно з волонтерами *Дніпропетровської ОО ВЕЛ* провели дослідження з оцінки ролі екологічної якості едафотопів в межах різних типів біогеоценозів і їх системного впливу на рослинне та тваринне життя. Дані дослідження проводились в межах урочища балки Тунельна,

Парку культури ім. Т. Г. Шевченка та урбоекосистем м. Дніпро. Дослідження оброблялися на базі навчальної лабораторій кафедри екології та охорони навколишнього середовища та наукової лабораторії «Екологічного ґрунтознавства». Проведено екскурсії до установ природоохоронного спрямування (Фітосанітарна інспекція, Південна станція аерації, Інститут проблем природокористування та екології НААНУ та ін.)

Харківська обласна організація Всеукраїнської екологічної ліги спільно з Кафедрою природничих дисциплін «Харківської гуманітарно-педагогічної академії» **21 квітня** провели науково-практичну конференцію «Екологічне виховання підростаючого покоління крізь призму екологічних проблем сучасності». В конференції взяли участь студенти Харківської державної академії культури, Харківського національного університету будівництва та архітектури та Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

В доповідях студенти торкнулися таких актуальних тем сучасності як «Екологічний стан Луганської області в умовах воєнних дій», «Забруднення атмосфери як актуальна проблема сьогодення», «Проблема забруднення поверхневих вод», «Вплив неякісної питної води на здоров'я населення».

25 травня – 20 червня спільно з НПП «Гомільшанські ліси» була організована робота навчально-тренінгового табору. Практику пройшли студенти Харківського національного університету будівництва та архітектури, Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

14 квітня члени **Кам'янець-Подільського районного осередку ВЕЛ** (Хмельницька область) виступили співорганізаторами регіональної науково-практичної конференції «Молоді дослідники – природі Поділля».

14 квітня членами **Хмельницької обласної організації ВЕЛ** проведено регіональний круглий стіл «Екологічні проблеми – очима молоді», де поряд з обговоренням проблем молодь пропонувалися шляхи їх вирішення.

Горайським селищним осередком (Хмельницька область) разом із Староушицькою селищним осередком ВДС «Екологічна варта» проведено широку роботу з молоддю та учнями: конкурс на кращий виріб з природнього матеріалу; презентації, присвячені Дню тварин. Конкурс на краще фото, малюнок, слайд-шоу, відеофільм про Дністер в рамках конкурсу «Барви Дністра». Акції до «Всесвітнього дня Землі» та «Дня Довкілля» – прибирання території НПП «Подільські Товтри» від засмічень, розчистка джерел, спостереження за птахами, розвішування штучних гніздівель.

На теренах національного природного парку «Вижницький» на «Сонячній поляні» в ур. Стебник активістами **Чернівецької ОО ВЕЛ** проведено для молоді Еко-КВЕСТ та Еко-ПІКНІК в рамках міжнародної акції «FSC-п'ятниця 2014» – свята відповідального ставлення до лісу, мета якого привернути увагу суспільства до проблем лісової галузі та популяризувати ідею відповідального ставлення до природи.

Науковцями **Чернігівської ОО ВЕЛ** проведено молодіжну експедицію до Щорського району «Природа+історія» (заказник загальнодержавного значення «Мох», меморіальний комплекс «Лісоград»). Вивчалися весняні ефемероїди в урочищі «Радомська дача».

Традиційно для членів ВДС «Екологічна варта» влітку на території **Чернігівського району** проведено пізнавальні конкурси на лоні природи «Знайомі незнайомці», «Флорвікторина», «Рослини-мандрівники», обласний конкурс-виставку «Скарбниця Деметри».

5. СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ГРОМАДСЬКИМИ ТА ПОЛІТИЧНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Задля посилення інтеграції екологічної складової в усі сектори суспільного життя та економіки; розширення участі громадськості у формуванні та реалізації національної екологічної політики Всеукраїнська екологічна ліга співпрацює з Міжнародними організаціями, органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськими й політичними організаціями. Наша організація входить до складу Національної екологічної Ради України. За ініціатииви ВЕЛ до порядку денного засідань НЕРУ були включені та розглянуті важливі питання щодо формування екологічно збалансованої лісової політики в Україні; стану водних ресурсів в Україні та необхідності реформування державної водної політики; Програми розвитку гідроенергетики України до 2026 року.

21 січня відбулося засідання робочої групи з питань забезпечення доступу до публічної інформації Координаційної ради з питань реалізації в Україні ініціатииви «Партнерство «Відкритий Уряд». Всеукраїнська екологічна ліга виступила з пропозиціями до Кабінету Міністрів України щодо заходів, які можуть бути включені до плану дій на 2016 – 2018 р.р.: систематичне оприлюднення проектів рішень Уряду з питань, що впливають або можуть вплинути на стан довкілля; проведення обговорення проектів нормативних документів з питань, що стосуються довкілля; внесення змін до законодавства щодо скасування судового збору в частині оскарження громадськими організаціями рішень та дій органів державної влади та місцевого самоврядування, які порушують законодавства.

23 лютого у Комітеті з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи відбулися слухання на тему «Пріоритети діяльності Уряду в екологічній та природоохоронній сфері на 2016 рік». На заході були присутні представники державних структур, громадських організацій та науковці. Учасниками висловлено думку, що результатом слухань має бути узгодження конкретних пріоритетів, які будуть включені в програму діяльності Уряду на 2016 рік. Голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко зазначила, що стратегічними напрямками діяльності Уряду в природоохоронній сфері до 2030 року є:

- 1) Інтеграція екологічної політики та запровадження засад збалансованого розвитку відповідно до директив ЄС;
- 2) Формування регіональної екологічної політики в контексті децентралізації;
- 3) Підвищення рівня екологічної безпеки та досягнення безпечного для здоров'я людини стану природного середовища;
- 4) Формування збалансованих моделей виробництва, природокористування та споживання;
- 5) Припинення втрат біологічного та ландшафтного різноманіття, запобігання деградації ґрунтів та змінам клімату;
- 6) Розширення території об'єктів ПЗФ та збереження екологічної мережі;
- 7) Формування у суспільстві відповідального ставлення до природного середовища, впровадження освіти для збалансованого розвитку.

11 лютого у с. Давидки (Народицький район) відбулися громадські слухання, присвячені питанню розробки родовища ільменіт-апатитових руд, які використовуються для виробництва титану. У засіданні взяли участь представники місцевої влади, фірми-розробника, громадських природоохоронних організацій,

місцеві мешканці та активісти. Експерти Всеукраїнської екологічної ліги акцентували увагу присутніх на те, що будь-яка виробнича діяльність супроводжується екологічними ризиками і тому населення має чітко їх усвідомлювати перш ніж надавати свою згоду.

6 червня голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко взяла участь у виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, яке проходило у Львові.

5 липня голова Всеукраїнської екологічної ліги Тетяна Тимочко взяла участь у зустрічі Чижа В. О., голови Лугинської райдержадміністрації (Житомирська область) із місцевими мешканцями та представниками громадськості, під час якої розглядалося питання випалювання деревного вугілля. Активістами Всеукраїнської екологічної ліги підготовлено відкрите звернення до Президента України з проханням звільнити голову Лугинської районної державної адміністрації Чижа В. О. та звернення до Міністра внутрішніх справ України з вимогою звільнити начальника Лугинського відділення поліції Коростенського відділу поліції ГУНП в Житомирській області Приходька С. В. у зв'язку із невідповідністю займаним посадам та невиконанням службових обов'язків.

21 липня експерти Всеукраїнської екологічної ліги взяли участь у засіданні п'ятої сесії Житомирської обласної ради сьомого скликання з питання негативних екологічних наслідках видобування титанових руд Стремигородського родовища апатит-ільменітових руд у Коростенському районі Житомирської області (площа гірничого відводу становить 385 га (!), запланована глибина кар'єру – 1400 м).

25 листопада експерти Всеукраїнської екологічної ліги відвідали металургійне підприємство Запоріжсталь для ознайомлення з ОВНС киснево-конверторного цеху, який планується побудувати для модернізації виробництва.

Оскільки його спорудження викликало багато питань та зауважень з приводу впливу на здоров'я жителів місцевих районів та довкілля, Всеукраїнська екологічна ліга вирішила розібратися з ситуацією безпосередньо на підприємстві.

Особливу увагу експерти приділили не тільки опрацюванню документу, але й огляду місця будівництва конверторного цеху для підтвердження відстані між джерелом забруднення і найближчим помешканням в 1 км.

Однією з наших вимог було опублікування ОВНС на сайті ПАТ «Запоріжсталь» для ознайомлення з ним громадськості, що було виконано (посилання http://www.zaporizhstal.com/.../cms_page_.../332/file_OVOS_6.pdf).

Під час робочого виїзду експерти Ліги запропонували керівництву Запоріжсталі провести 21 грудня 2016 року круглий стіл, де буде розглянута Оцінка впливу на навколишнє середовище від планованої реконструкції за участі широкого кола фахівців у сфері промислової екології для відкритого обговорення позитивних змін, пов'язаних з планованою реконструкцією.

Голова **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** виступив у теледебатах «Публічний діалог», які відбулися на обласному TV в рамках проекту «Дніпровські діалоги». Під час передачі презентовано напрями діяльності Департаменту екології та природних ресурсів ОДА та обговорено проекти екологічного напрямку громадських організацій м. Дніпро.

Головою Наукової ради **Донецької ОО ВЕЛ** Бурковським О. П. підготовлено та відправлено ряд звернення до Комітету з питань промислової політики та

підприємництва «Щодо необхідності внесення поправки в проект закону №3153 від 18.09.2015 р. та забезпечення конституційних прав громадян в сфері екологічної безпеки».

Членами **Запорізької ОО ВЕЛ** підготовлено листи-звернення до народних депутатів Верховної Ради України, Президента України з вимогою посилити контроль за забруднювачами і підготувати зміни в законодавство щодо впровадження вимог директив ЄС (**жовтень-грудень**).

Івано-Франківською ОО ВЕЛ надано інформацію Управлінню екології та охорони природних ресурсів Івано-Франківської ОДА для формування Регіональної доповіді про стан навколишнього середовища Івано-Франківської області.

Головою **Херсонської ОО ВЕЛ** підготовлено та надіслано листи-звернення на ім'я Президента України, Прем'єр-міністра України, до комітетів Верховної Ради України з проханням прискорити модернізацію Херсонського морського торговельного порту з метою мінімізації шкоди природному середовищу внаслідок перевалки хімікатів, міндобриव та інших сипучих речовин.

В червні відбулася зустріч голови Херсонської ОО ВЕЛ з головою Херсонської обласної державної адміністрації, під час якої передано «Інструкцію по оперативному розрахунку поливних режимів та прогнозу поливів сільськогосподарських культур за дефіцитом вологозапасів», розроблену за участі активістів ХОО ВЕЛ. Інструкція має особливе значення для раціонального водокористування в умовах, коли обласне керівництво планує значно збільшити площі зрошувального землеробства на Херсонщині.

Хмельницька ОО ВЕЛ взяла участь у розробці «Програми охорони довкілля міста Хмельницького на 2016-2020 роки», а також у громадському обговоренні «Схеми комплексного озеленення території міста Хмельницького».

У 2016 році членами **Хмельницької ОО ВЕЛ** здійснено громадську компанію із захисту зелених насаджень м. Хмельницького, яка була розпочата у 2014 р. Активістами продовжено участь у судовому процесі (як треті особи) з адміністративного позову до Хмельницької міської ради про визнання протиправним та скасування рішення Хмельницької міської ради № 94 від 04.03.2015р., яким було змінено цільове призначення 8-ми ділянок зелених насаджень на зону багатоквартирної житлової та громадської забудови, ділової, громадської та комерційної активності. Суд першої інстанції було виграно, але апеляційним судом це рішення скасовано, а касаційна скарга залишена без задоволення. Наразі зелені зони м. Хмельницького не вдалося відстояти в українських судах. Планується подати позов у Європейський суд з прав людини, адже своїми діями наші суди фактично відкрили шлях для нецільового використання зелених зон у м. Хмельницькому. Сьогодні у місті нещадно забудовується житловими будинками заплава р. Південний Буг у зоні зелених насаджень загального користування. Для запобігання цього Хмельницькою ОО ВЕЛ неодноразово надсилалося звернення до міського голови, відповідних департаментів та відділів.

Голова **Хмельницької ОО ВЕЛ** є членом Громадської ради при Хмельницькій облдержадміністрації та членом колегії при департаменті екології та природних ресурсів при Хмельницькій облдержадміністрації.

Черкаська ОО ВЕЛ взяла активну участь у розробці обласної Програми охорони навколишнього природного середовища на період 2016 – 2020 роки, Проекту

обласної програми вилучення, утилізації, знищення та знешкодження непридатних або заборонених до використання пестицидів і агрохімікатів та тари від них на 2016 – 2018 роки.

21-25 травня взяли участь у тренінгу «Програма лідерства та організаційного розвитку». Навчання присвячене організаційному розвитку й охопило основні питання менеджменту організацій: стратегічне лідерство, оцінка впливу ОГС, фінансовий менеджмент та управління людськими ресурсами, мережі, партнерство, організацій: стратегічне лідерство, оцінка впливу ОГС, фінансовий менеджмент та управління людськими ресурсами, мережі, партнерство, комунікації та просування, – все необхідне для успішного управління громадською організацією та командою однодумців загалом. Під час тренінгу відбулась зустріч з міжнародними аудитором та трансформування результатів самооцінки організації в план дій організації.

6. ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Участь у міжнародних проектах дає можливість Всеукраїнській екологічній лізі покращувати стан навколишнього середовища, робити внесок у його захист на глобальному рівні, долучатися до розроблення важливих стратегічних документів, практично впливати на процес прийняття управлінських рішень, інформувати та залучати громадян до розв'язання екологічних проблем на глобальному та місцевому рівні.

6.1. Участь ВЕЛ у підготовці проекту Стратегії сталого розвитку для України до 2030 року

З 1 січня 2016 року офіційно вступили в силу 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), які є частиною Порядку денного в галузі розвитку на період до 2030 року, прийнятого світовими лідерами на історичному Саміті ООН у вересні 2015 року. ВЕЛ активно долучилися до імплементації Європейських програм та ініціатив в Україні, розуміючи потребу глибоких соціально-економічних перетворень у країні та нових підходів до можливостей глобального партнерства.

8 грудня у конференц-залі Президії Національної академії наук України відбулась Національна консультація щодо проекту Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року. Загалом були присутні близько 180 осіб, серед яких представники органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських природоохоронних організацій, бізнесу, провідні фахівці та науковці різних профілів. На заході був представлений надзвичайно високий рівень присутності представників влади: Адміністрації Президента України, практично всіх Міністерств і відомств, комітетів Верховної Ради України та багатьох обласних державних адміністрацій. Кожен із залучених експертів розробляв окремі Стратегічні цілі. Їхні напрацювання були представлені під час Національної консультації. Під час Консультації відбулися гострі дискусії, учасники висловили свої думки і пропозиції, які будуть враховані у подальшій роботі над Стратегією. Підсумком Національної консультації є пропозиція якнайшвидше винести на розгляд Президента України та Кабінету Міністрів України проект Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року.

21 вересня в м. Одеса, **7 жовтня** у м. Івано-Франківськ та **27 жовтня** в м. Харків відбулися Консультації щодо проекту Стратегії сталого розвитку для України до 2030 року, який був розроблений в рамках проекту ПРООН/ГЕФ «Інтеграція положень Конвенцій РІО в національну політику України». Голови ОО ВЕЛ взяли активну участь в обговоренні проекту у складі робочих груп за напрямками: «Економічне зростання»; «Соціальна справедливість»; «Збереження довкілля»; «Публічне управління збалансованим розвитком». В ході обговорення були напрацьовані пропозиції до тексту Стратегії, які будуть враховані у подальшій роботі над цим документом.

6.2. Створення, розбудова та робота Центру кращих практик збалансованого розвитку в Україні

Всеукраїнською екологічною лігою почато впровадження проекту ПРООН/ГЕФ «Центр кращих практик збалансованого розвитку в Україні». Нашою організацією для збереження історичної будівлі та розвитку місцевої громади у

приміщенні колишньої школи села Виграїв Черкаської області створено Центр кращих практик збалансованого розвитку в Україні.

Метою діяльності Центру є формування екологічно свідомості громадян України, поширення інформації про стан довкілля, популяризація кращих практик збалансованого розвитку, впровадження екологічно-дружніх технологій, навчання та відпочинок дітей та молоді. Під час реалізації проекту протягом звітнього періоду було реалізовано заходи, спрямовані на посилення потенціалу громади та популяризацію і впровадження цілей збалансованого розвитку. Цей проект було презентовано **18 жовтня** під час II-го Ярмарку знань Програми малих грантів ПРООН/ГЕФ.

5 липня експертами ВЕЛ на базі Центру проведено семінар – тренінг «Екологічна стежина: форми та методи організації» за участю голови Черкаської обласної організації ВЕЛ, голови Наукової ради та членів ЧОО НМЦ «Екологічні ініціативи».

3 липня по вересень на базі Центру організовано проведення навчальних семінарів, круглих столів, тренінгів, семінарів-тренінгів, регіональних круглих столів для різних категорій учасників з усієї України та Корсунь-Шевченківського району зокрема – дітей та молоді, студентів вищих навчальних закладів, працівників освітніх установ, депутатів районних і міських рад, голів сільських рад, працівників органів та установ місцевого самоврядування, сільського населення.

16-20 серпня в Центрі кращих практик збалансованого розвитку в Україні (с. Виграїв, Черкаська область) відбувся семінар «Партнерство в інтересах збалансованого розвитку». У семінарі взяли участь представники місцевого самоврядування, громадських організацій, науковці, експерти з питань збалансованого розвитку. Програма семінару включала робочі наради, тренінги, час для вільного спілкування і обміну досвідом, культурно-просвітницькі заходи.

6.3. Сприяння відновленню Сходу України на засадах збалансованого розвитку

Внаслідок воєнних дій на Сході України постраждала значна частина територій Донецької і Луганської областей. Зокрема, була зруйнована соціальна та транспортна інфраструктура, житлові та промислові будівлі, пошкоджені природні території. Відновлення східних областей – це тривалий та копіткий процес, який має відбуватися з урахуванням економічного, соціального та екологічного аспектів на засадах збалансованого розвитку. Всеукраїнська екологічна ліга долучилася до процесу визначення стратегічних пріоритетів, розроблення місцевих планів дій та напрямів співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування, бізнесу, громадськості, ініціативних груп, міжнародних організацій для відновлення східних областей України на засадах збалансованого розвитку.

Для досягнення поставлених завдань ВЕЛ виступила співорганізатором проведення семінарів «Партнерство місцевих громад для відновлення Сходу України на засадах збалансованого розвитку», які відбулися у м. Слов'янську, **23 червня**, м. Кременна, **22 липня**, м. Старобільську, **14 вересня**. Захід відбувся в рамках проекту ПРООН/ГЕФ «Центр сприяння відновленню Сходу України на засадах збалансованого розвитку». У семінарах взяли участь депутати та представники органів місцевого самоврядування Донецької та Луганської областей, керівники підприємств та бюджетних організацій, бізнесу, громадськості. Під час заходу обговорювалися такі питання, як: партнерство місцевих громад для відновлення територій на засадах збалансованого розвитку; запровадження інноваційних підходів та використання відновлюваних джерел енергії (енергетична верба, сонячна та вітрова енергія); впровадження основ збалансованого способу життя для різних груп

населення; проблеми у впровадженні органічного землеробства (з особливим акцентом на сільські території, які постраждали внаслідок воєнних дій); формування інтегрованої системи поводження з побутовими відходами. Значну увагу було приділено питанню підготовки та написання проектних пропозицій.

Для відновлення Сходу України на засадах збалансованого розвитку необхідним кроком є залучення жінок до роботи в органах місцевого самоврядування, громадських організаціях та бізнес-структурах, які будуть спроможні успішно вирішувати складні завдання.

7 липня 2016 р. за участі представників Всеукраїнської екологічної ліги відбулося урочисте відкриття екологічної стежки «Дубовий гай» на території Національного природного парку «Святі гори» (Донецька область) в рамках проекту ПРООН-ГЕФ «Центр сприяння відновлення Сходу України на засадах збалансованого розвитку». Екологічна стежка «Дубовий гай» була створена у 1999 році й проходить по унікальній 300-річній заплаві діброві площею понад 100 га та лівому берегу р. Сіверський Донець. На відкритті були присутні представники Міністерства екології та природних ресурсів України, Донецької обласної державної адміністрації, Всеукраїнської екологічної ліги, Національного природного парку «Святі гори», науковці та громадськість.

19 жовтня у м. Слов'янськ відбулося засідання круглого столу «Роль жінок у відновленні Сходу України», у рамках якого було проведено міні-тренінг з підготовки проектів.

За сприяння та ініціативи ВЕЛ **20 жовтня** відбулась акція «Збережемо довкілля», під час якої була створена бузкова алея у смт. Олександрівка Донецької області. В рамках акції учасники висадили сортові саджанці бузку, які надав Національний ботанічний сад НАНУ ім. М. Гришка. Акція спрямована не лише на збереження та відновлення природних багатств Сходу України, а й на формування відповідального ставлення до довкілля та екологічної культури населення.

21 жовтня у м. Краматорську Донецької області обговорили проблеми та перспективи розвитку органічного землеробства на Сході України розпочалося засідання круглого столу «Проблеми та перспективи розвитку органічного землеробства на Сході України». На заході були присутні представники органів місцевого самоврядування, науковці, фермери й громадські активісти Донецької та Луганської областей. У ході засідання розглянуто питання щодо проблем державного регулювання у сфері розвитку органічного землеробства в Україні; переходу фермерських господарств на органічний метод господарювання; економічної доцільності виробництва органічної продукції; ролі інформаційно-просвітницької роботи для розвитку органічного землеробства.

Проведення таких заходів на території, яка постраждала від воєнних дій, допоможе місцевому населенню обрати нові шляхи для відновлення та розвитку свого регіону, а також дасть можливість обмінятися досвідом та думками про майбутнє Сходу України.

Івано-Франківською ОО ВЕЛ підготовлено та подано запит на грант «Можливості самозайнятості і сприяння соціально-економічному і культурному розвитку молоді в депресивних гірських регіонах західної України» до Міністерства закордонних справ Німеччини. Грант спрямований на розвиток сільських населених пунктів на засадах збалансованого розвитку та підтримку молоді у гірській місцевості.

Науковцями Наукової ради **Дніпропетровської ОО ВЕЛ** підготовлено проект Регіональної цільової програми використання біоенергетичних технологій у тепло –

та гарячому водопостачанні в Дніпропетровській області на 2017-2020 роки під патронатом ПРООН

У **серпні Черкаська ОО ВЕЛ** підготувала матеріали та документи для подачі заявки на грант з енергоефективності-Альтернативна енергетика в Черкасах (Cherkasy Green Energi).

28-30 вересня голова Черкаської ОО ВЕЛ взяла участь у форумі організацій громадянського суспільства з партнерства, мережі та комунікації (Івано-Франківська область). Форум було організовано в рамках двох проектів, які зараз реалізуються Регіональним Екологічним Центром для Центральної та Східної Європи (РЕЦ), зокрема «Місцеві Екологічні та Енергетичні Плани Дій (LEAPs) для Сталого Розвитку, Енерго-Диверсифікації та Залучення Громадськості у Громадах України», що фінансуються Державним Департаментом США, та «Місцеві Ініціативи для Сталої України» що фінансується Міністерством Клімату та Довкілля Королівства Норвегії.

Під час заходу було підведено підсумки конкурсу грантів з енергоефективності. Черкаська обласна організація Всеукраїнської екологічної ліги стала переможцем і отримала документи на отримання фінансування проекту «Cherkasy Green Energi».

Науковці **Чернігівської ОО ВЕЛ** взяли участь у консультативній зустрічі щодо визначення стратегічних пріоритетів Програми малих грантів Глобального екологічного фонду на 2015-2018 рр..

7. ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ВЕЛ, ІНФОРМАЦІЙНА, ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Чітка позиція Всеукраїнської екологічної ліги з гострих актуальних екологічних проблем, оперативне реагування на виклики суспільства щодо стану довкілля як на окремо взятих територіях, так і України в цілому дозволили сформувати позитивний імідж організації. Саме тому протягом року до нашої організації з проханням надати інформацію (коментарі) звертаються представники ЗМІ, громадські активісти. Членів ВЕЛ запрошують на теле- та радіопередачі, брифінги, експертні зустрічі та інші.

ВИСТУПИ У ЗМІ

1. Телебачення

- 1.1. Телеканал «Україна». Як у Києві будуть рятувати річку Либідь (27.01.16);
- 1.2. Перший національний. Проблеми використання поліетиленових пакетів (29.02.16);
- 1.3. Телерадіокомпанія «Київ». Шкода пластикових пакетів
- 1.4. Телеканал «НТН». Програма «Свідок». Шкода поліетиленових виробів
- 1.5. ТРК «Раі». Круглий стіл «Екологічні проблеми Івано-Франківської області та шляхи їхнього розв'язання».
- 1.6. Шустер Live. Незаконне видобування бурштину у Житомирській області (25.03.16)
- 1.7. Телеканал «Правда тут». Коростенський завод МДФ (31.03.16)
- 1.8. Телеканал «Перший національний». «Віра. Надія. Любов.». Як правильно утилізувати небезпечні відходи? (15.04.16)
- 1.9. Голос UA. Прес-конференція «Чорнобиль 30 років потому. Чи є майбутнє у Зони відчуження?» (25.04.16)
- 1.10. Канал 24. Чим замінити поліетиленові пакети? (7.05.16)
- 1.11. Інтер. Ранок. До Дня навколишнього середовища: електромобілі в Україні (2.06.16)
- 1.12. Канал 24. Проблеми побутових відходів (3.06.16)
- 1.13. Соціальна країна. Трагедія на Грибовецькому сміттєзвалищі. (7.06.16)
- 1.14. «Об'єктив-Позиція». Про ситуацію з несанкціонованими звалищами ТПВ. Інтерв'ю з головою Харківської ОО ВЕЛ С. Разметаєвим. (20.06.16)
- 1.15. Інтер. Подобиці. В Николаєве розворовали лабораторію по контролю за ГМО (11.07.16)
- 1.16. Канал 24. Екологи назвали причини аномального забруднення річок у 7 областях (13.07.16)
- 1.17. ТСН. Десяткам сел на Житомирщині угрожает экологическая катастрофа (23.07.16)
- 1.18. Голос UA. Пресс-конференция на тему: «Смог в столице: почему власти не защищают киевлян?» (29.07.16)
- 1.19. News One. Проблемы украинской экологии (31.07.16)
- 1.20. Телеканал «Україна». Кому вигідні пожежі на сміттєзвалищах (9.09.16)
- 1.21. Новий канал. Програма «Абзац!» (19.09.16)
- 1.22. Перший національний. На територію колишнього заводу «Радикал» досі звозять небезпечні відходи (28.09.16)
- 1.23. Qırım Haber Ajansı. Прогулка пешком посреди Днепра стала реальностью (30.09.16)

1.24. Телеканал Київ. Столичні телевізійні новини 19.00 // 5:14. Екологи вкотре б'ють на сполох, Дніпро під загрозою (30.09.16)

1.25. Обозреватель. Екологічні проблеми України - сміттєзвалища та небезпечні відходи (19.12.16)

1.26. Хмельницька обласна Державна телерадіокомпанія «Поділля-Центр»: Програма «Сцена» (21.09.2016 р.). Програма «Тема» (23.09.2016 р.). Програма «Під абажуром» (29.11.2016 р.).

1.27. ICTV. Факти тижня, ефір 26.06.2016 (коментар про стан Хмельницького полігону побутових відходів).

1.28. Черкаська обласна Державна телерадіокомпанія «Рось»: Програма «Екополіс»: (14.01.2016р.; 21.01.2016р.; 24.03.2016р.; 14.07.2016р.; 08.12.2016р.; 22.12.2016р.).

2. Радіо:

2.1. Громадське радіо. На Хрещатику пройшов флеш-моб на честь Дня Землі (22.04.16)

2.2. Громадське радіо. Чи припиниться незаконна вирубка карпатських лісів? (14.05.16)

2.3. Голос столиці. Таких звалищ, як під Львовом 80%. сміттям завалено 5% території країни – еколог. (31.05.16)

2.4. Громадське радіо. Держава не займається екологічним контролем на Донбасі. (9.07.2016)

2.5. Ера медіа. Програма «Аргумент». Україна у смітєвому полоні, Волинська трагедія. Українсько-польський діалог та Субсидії. Коштів у бюджеті вистачить на всіх? (8.09.16)

2.6. Ера медіа. Програма «У контексті». Цинізм влади стосовно справжніх ліквідаторів аварії на ЧАЕС вражає (15.12.16)

2.7. Хмельницька обласна Державна телерадіокомпанія «Поділля-Центр» (25.05.2016 р.)

2.8. Черкаська обласна Державна телерадіокомпанія «Рось»: (16.04.2016р.; 26.04.2016р., 05.06.2016р.).

Інтернет-видання:

1. «Большой Киев», рубрика «Что говорят?». Питання щодо перевезення сміття зі Львова до Києва.

2. UNN. Побутовими і виробничими відходами отруєно 2,5 тис. водойм в Україні (25.04.16)

3. Голос UA. Пожар на пятом полигоне будет в десять раз сильнее, чем на нефтебазе в Василькове (14.06.16)

4. Вісник Переяславщини. Зупинимо забруднення водойм! (18.07.16)

5. УНІАН. Зберегти воду: українські водойми потерпають від забруднення (5.07.16)

6. UNN. Екологічна катастрофа в Україні: люди дихають ртуттю і п'ють пестициди (4.08.16)

7. UNN. Поки міністр «грає в карти», небезпечні відходи отруюють навколишнє середовище України – еколог (9.09.16)

8. УНІАН. В центре Киева посреди Днепра могут образоваться новые острова. (30.09.16)

9. ZIK. Над Днепром в Киеве нависла экологическая катастрофа (30.09.16)

10. Сегодня. Украину заполонили токсичные свалки: куда выбрасывают ядовитые отходы (24.11.16)
11. ПрессОрг. Во Всеукраинской экологической лиге заявили, что Нацстратегии обращения с отходами на самом деле нет (15.12.16)
12. Голос UA. Т. Тимочко: «Украина завалена стихийными мусорными свалками - ситуация катастрофическая» (22.12.16)
13. ПрессОрг. Средств на утилизацию отходов в Госбюджете 2017 г. не предусмотрено – эколог (26.12.16)

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом року Лігою підготовлено та передано до друку періодичні видання: науково-популярний екологічний журнал «Екологічний вісник», збірка «Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги», реферативний журнал «Екологія», а також інформаційні матеріали (брошури, буклети, збірки):

- видається щомісяця бібліотечка ВЕЛ (передплатний індекс 9523);
- раз на два місяці видається журнал «Екологічний вісник» (передплатний індекс 01154);
- один раз у квартал Реферативний журнал «Екологія» (передплатний індекс 9882).

✓ Збереження біологічного і ландшафтного різноманіття як складова екологічного та патріотичного виховання населення України: збірка матеріалів науково-практичної конференції (Святогірськ, 7–8 липня 2016р.).–Святогірськ, 2016.–378с.

✓ Освіта для збалансованого розвитку: перспективи в Україні: матеріали II Всеукраїнського форуму «Освіта для збалансованого розвитку» (Київ, 13 – 14 квітня 2016 р.). – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2016.–188с.

✓ Проблеми та перспективи формування Стратегії поводження з небезпечними відходами в Україні: збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології» (Київ, 22-23 листопада 2016р.). – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2016.–108с.

Видання ВЕЛ розповсюджуються під час проведення екологічних тижнів, круглих столів, конференцій, форумів. Особливою популярністю користується Екологічна енциклопедія, зокрема, у поточному році передано 65 екземплярів третього тому до бібліотек Івано-Франківської, Запорізької та Полтавської областей.

9 вересня експерти Всеукраїнської екологічної ліги Наталя Данилюк та Оксана Коханюк під час візиту до Вашингтону в рамках Програми «Відкритий Світ» урочисто передали 3 томи Екологічної енциклопедії, виданої Всеукраїнською екологічною лігою, до Бібліотеки Конгресу США.

Івано-Франківською ОО ВЕЛ підготовлено збірку:

1. Екологічні засади збалансованого розвитку: збірка матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 10-11 травня 2016р.).– Івано-Франківськ: «Симфонія форте», 2016.-254с.

Членами та науковцями **Рівненської ОО ВЕЛ** підготовлено видання:

1. Клименко М. О., Залеський І. І. Збалансоване використання водних ресурсів: підручник – Рівне: НУВГП, 2016. – 337с.

2. Прищепа А. М., Лико С. М., Портухай О. І. Системний аналіз якості навколишнього середовища: підручник – Київ: Кондор-Видавництво, 2016. – 496с.

3. Раціональне використання та відновлення водних ресурсів: монографія/ за заг. ред. Фещенка В.П.- Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 250 с (розділ 6,7 Клименко М. О., Прищепа А. М.)

4. Лико С. М. Екологічний контроль в агропромисловому комплексі: навчально-методичний посібник – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 304 с.

5. Лико Д. В., Лико С. М., Долженчук В. І., Портухай О. І. Охорона і раціональне використання земельних ресурсів: навчально-методичний посібник Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 670 с.

6. Лико Д. В., Костолович М. І., Войтович О. П. Радіоактивні відходи: технології утворення, поводження, утилізації. навчальний посібник Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 304 с.

7. Грицик О. Б., Сачук Р. М., Грицик Ю. О. Основи екологічної токсикології: навчальний посібник для студентів напрямів підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» – Рівне, 2016р.

Тернопільська ОО ВЕЛ

1. Довкілля і здоров'я: збірка матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 30-річчю Чорнобильської катастрофи (Тернопіль, 22-23 квітня 2016р.).– Тернопіль: «Укрмедкнига», 2016.-172с.

Харківська ОО ВЕЛ

1. Екологічна та техногенна безпека населених пунктів України. Проблеми утилізації та видалення побутових та промислових відходів (еколого-соціальні, технічні, правові проблеми) : Матеріали міжнародної науково-технічної конференції (Харків, 4-6 жовтня 2016 р.)/ за заг. ред. О.І. Бондара та А.П. Гетьмана – Х.: 2016. – 168 с.

Хмельницька ОО ВЕЛ

1. Науковці взяли участь у підготовці іміджевого науково-популярного видання «Хмельниччина», в якому описано природу краю, території природно-заповідного фонду., Хмельницький: Поліграфіст. – 2016. – 172 с.

2. «Динаміка біологічного та ландшафтного різноманіття заповідних територій» : збірка міжнародної науково-практичної конференції. – Кам'янець-Подільський: Друкарня Рута. – 246 с.

Черкаська ОО ВЕЛ видала брошури: «Вода-джерело життя»; «Збережемо довкілля разом!»